

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Haapsalu Kutsehariduskeskuse

majandusarvestuse ja maksunduse;

sekretäri- ja kontoritöö;

andmebaaside ja võrgu disaini ning

halduse ja materjalide töötlemise

(klaas, paber, plast, puit)

õppekavarühmade hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2021

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	5
3. Majandusarvestuse ja maksunduse, sekretäri ja kontoritöö, andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ja materjalide töötlemise õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes	7
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus	7
3.2 Õppimine ja õpetamine	15
3.3 Õpetajad	39
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused majandusarvestuse ja maksunduse, sekretäri ja kontoritöö, andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ja materjalide töötlemise õppekavarühmade osas.	50

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhatajakorraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Margit Allekõrs	kutseõppe ekspert, Tartu Kunstikool, komisjoni esimees
Jekaterina Masenko	kutseõppe ekspert, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur, komisjoni sekretär
Hille Oidema	tööandjate esindaja, Välisministeeriumi asjaajamise talituse juhataja
Merily Roopärg	tööandjate esindaja, Proekspert AS
Malle Post	Tööandjate esindaja, Azets Insight OÜ
Viljar Vissel	tööandjate esindaja, SA Virumaa Muuseumid juht

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAg. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Virtuaalne hindamiskülastus toimus 16. novembril Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuses ning 19.-20. novembril Haapsalu Kutsehariduskeskuses. 16. novembril vestles komisjon andmebaaside ja võrgu disaini ning arenduse õppekavarühma praktikaettevõttega Dental Market esindajaga. 19. ja 20. novembril vesteldi järgnevate praktikabaasidega:

- andmebaaside ja võrgu disaini ning haldus:
 - RIK
- majandusarvestuse ja maksundus:
 - Finantser OÜ
 - Haapsalu Tarbijate Ühistu
- sekretäri ja kontoritöö:
 - Haapsalu Linnavalitsus
 - Haapsalu Viigi Kool
 - Põllumajandusamet
 - Lindström OÜ
- materjalide töötlus:
 - Helland Baltic OÜ
 - Konserveerimis- ja digiteerimiskeskus Kanut

Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus virtuaalselt kooli õppekavarühma õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas virtuaalselt õppetöö/praktilise töö tegevusi.

Külastus kulges lodusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleeme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühiste järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

Koolil ei olnud aruandele täpsustusi ega kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKALE 12.01.2021.

2. Üldosa

Kooli lühituvustus

- **Hinnatavad õppekavarühmad**, ülevaade analüüsitavatest õppekavadest (kvalifikatsioonitase, õppekava kood EHISes, maht (EKAP), rakendamise aasta, õppevormid, link õppekavale ja moodulite rakenduskavadele, õppekava juht).
- **Ülevaade õppekavadel õppijate arvudest** (sh alustanud, lõpetanud ja nende osakaal).

Haapsalu Kutsehariduskeskus (HKHK) on riiklik kutseõppeasutus, mis Uuemõisa Ehituskooli (1987) ja Taebla Kutsekeskkooli (1990) järjekandjana tegutseb 2005. aastast alates Läänemaal Haapsalu linnas Uuemõisas. Kutsekool on tegutsenud regioonis 33 aastat. Kooli põhiprotsessiks on kutsealase tasemeõppe ja täiendusõppe korraldamine, kooli võtmeklientideks on õppijad ja tööandjad. Kooli tegutsemise aluseks on põhimäärus ja arengukava. Kooli areng viimase 6 aasta jooksul on olnud stabiilne. Õppekompleks on laienenud ja renoveeritud ning õppijate arv on olnud vahemikus 700 - 800 õppijat (joonis 1). Suurenenud on kutseõppe (KÕ) erialadel õppijate arv ja vähenenud kutsekeskhariduse (KKH) õppekavadel õppijate arv. Täiskasvanute täienduskoolituses on viimasel kolmel aastal osalenud 750 õppijat. 2019. aastal liitusid kooliga Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilased ja õpetajad ning esimese kutsekoolina vabariigis alustati üldhariduse andmist põhikooli- ja gümnaasiumiastmes mittestatsionaarses õppevormis. 2008. aastal sõlmis kool koostöölepingu Astangu Kutser rehabilitatsiooni keskusega (AKRK) kutseõppe erialade õpetamiseks Astangul. Kutseõppes õppijate arv Astangu Kutser rehabilitatsioonikeskuses on viimase viie aasta jooksul olnud stabiilne, vahemikus 36-48 õpilast igal õppeaastal. Kutseõpe toimub 3 õppevaldkonnas, millest suurim on informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiad, kus õpib olenevalt aastast 45-49% õpilastest, tehnika, tootmise ja ehituse valdkonnas õpib materjalide töötlemise õppekavarühmas 22-25% õpilastest.

Kutseõpe toimub HKHK-s 13 õppekavarühmas. Õpetatavaid erialasid on koolis kokku ca 30. Hinnatavates ÕKR õpib 2020.a. septembri seisuga õpilasi järgmiselt: andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKR õpib 104 õpilast ehk 12%, sekretäri ja kontoritöö ning majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR õpib kokku 89 õpilast ehk 10 %, puiduvaldkonnas 124 õpilast ehk 14% ja Astangu KHKs õpib hinnatavates õppekavarühmades kokku 37 õpilast ehk 3 % Haapsalu KHK õppijate üldarvust. Õppetöö toetamiseks osutab kool õpilastele õppe-, psühholoogilise ja sotsiaalnoustamise teenust, aga ka kutse- ja karjäärinõustamise teenust, aga ka õppetöö rikastamiseks osutab elanikkonnale teenuseid ning valmistab tooteid.

Astangu KRK-s tegutsevad lisaks eelpool nimetatud spetsialistidele veel ka tööhõivespetsialist ning erinevad terapeutid (logopeed, tegevusterapeut, füsioterapeut, loovterapeut, eripedagoog). Koostöös õpilasega koostatakse õpilase enda soovidest ja eesmärkidest lähtuv tegevuskava, mille alusel saab õpilane tuge spetsialistidelt. Kooli 2015. aastal läbi viidud sisehindamise tulemustest ja Elukestva Õppe Strateegia 2020 strateegilisest eesmärgist lähtudes seadis kool aastateks 2016-2020 arengukava koostamise käigus rida uusi arengueesmärke ja meetmeid kooli jätkusuutlikuks arenguks. HKHK missioon on inimeste kutsealane koolitamine nende edukaks toimetulekuks tööelus ja elukestvas õppes. Astangu KRK missioon on luua võimalusi erivajadusega inimese võimetekohaseks osalemiseks ühiskonnas. HKHK visioon 2020 Haapsalu Kutsehariduskeskus on:

- omanäoline, hea mainega ja parima kvaliteedi nimel edasipürgiv uuendusmeelne kutseõppeasutus, milles õpetatav erialade valik on kooskõlas tööturu vajadustega;
- saavutanud tuntuse ja tunnustatuse Eesti ettevõtete seas kui kool, kelle lõpetajad on alati kindla kvaliteedimärgiga;
- on rahvusvaheliselt tuntud kui kool, mille kogemusi levitatakse ka Euroopa teistes kutsekoolides.

Astangu KRK visioon: olla usaldusväärne partner hariduse, rehabilitatsiooni ja tööelu valdkondade põimimisel erivajadusega inimese iseseisvama elu loomisel.

Väärtused, millest koolipere oma tegevuses lähtub, on:

- Hoolivus – me hoolime oma õpilastest ja me hoolime üksteisest. Märkamine, toetamine, julgustamine ja tunnustamine on meile omane.
- Koostöö – koos tegutsemine toob meile edu ja loob ühiselt tegutsemise rõõmu, koostöö läbi võidame me kõik.
- Professionaalsus – kõik, mida me teeme, teeme me hästi. Me pakume parimat õpet, sest õpetaja teab, oskab ja tahab teadmisi edasi anda. Meile on tähtis oma kooli käekäik.
- Õppijakesksus – meie tähelepanu keskmes on õpilane oma teadmiste, võimete ja muredega. Lähtume tõekspidamisest, et kool on õpilase jaoks.
- Areng – tulevikku vaatamine ja tuleviku kavandamine hoiab meid erksana, püüdlus paremaks saada on meie tegutsemise moto.
- Avatus – jagame omi ideid ja räägime meie plaanidest ja tulemustest, oleme vastuvõtlikud uutele mõtetele ja erinevatele arvamustele.
- Rõõm – me tunneme rõõmu õppimisest, me tunneme rõõmu õpetamisest, me tunneme rõõmu üksteisest ja igast koolis veedetud päevast.

Astangul lisaks eelnevale: inimesekesksus - märkame ja väärtustame inimest - klienti, töötajat, koostööpartnerit, võrgustikku.

HKHK arengukava 2016-2020 strateegilised eesmärgid on:

- uuendusmeelne ja väärtustel põhinev juhtimine;
- muutunud ja uuenenud õpikäsitlusest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus;
- õppijakesksed õppetööd toetavad õpiabi- ja tugiteenused õpiväljundite saavutamiseks ning õppes osalemise kasvuks;
- mitmekesine huvitegevus ja teotahteline õpilasmavalitsus;
- professionaalne, väärtusi hindav ja motiveeritud töötajaskond;
- kool on hinnatud koostööpartner regiooni ja kutsehariduse arendamisel Strateegiliste eesmärkide elluviimiseks on Haapsalu Kutsehariduskeskuse arengukava 20162020 lisaks nii kooli kui õppekavarühmade tegevuskavad koos tulemusnäitajatega.

3. Majandusarvestuse ja maksunduse; sekretäri- ja kontoritöö; andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ja materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Analüüs

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Antud hindamise raames on oluline märkida ka õppekavarühmade jaotumist Haapsalu Kutsehariduskeskuse sees ning Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskuse vahel:

Õppekavarühm	Struktuuriüksus	Mis õppekohtades toimub õpe?	Struktuuriüksuse eest vastutav isik
Majandusarvestus ja maksundus Sekretäri ja kontoritöö Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus	Äriteenuste osakond (ÄTO)	Haapsalu KHK	Marelle Möll, ÄTO juhataja
	Äriteenuste osakond	Haapsalu KHK	Marelle Möll, ÄTO juhataja
	Äriteenuste osakond	Haapsalu KHK, Astangu KRK	Marelle Möll, ÄTO juhataja Kristjan Traks, IT õppesuuna juht Astangu KRK
Materjalide töötlemine	Puidu- ja käsitöö osakond (PKO)	Haapsalu KHK, Astangu KRK	Margus Krips, PKO juhataja Tarmo Kalmann, puidutöö õppesuuna juht

Seetõttu on ka hindamisaruande analüüsi osas välja toodud illustreerivad tabelid osakonniti, mitte õppekavarühmiti.

3.1.1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust

Kõikide hinnatavate õppekavarühmade (ÕKR) õppekavade arendamisel lähtutakse kooli arengukavas 2016-2020 seatud strateegilistest eesmärkidest, millest tulenevalt kaasatakse huvigruppe kooli juhtimisse ning arendatakse õppekavasid vastavalt tööturu vajadustele ja õppijate ootustele. Koolitusvajaduse väljaselgitamiseks ja uute õppekavade arendamiseks, aga ka olemasolevate õppekavade parendamiseks kogutakse infot erinevatest tööjõuvajaduse uuringutest, maakonna arengustrateegiast, piirkonna ettevõtluse arengukavast ja koostööst erinevate huvigruppidega. Tänu pidevale ja tihedale suhtlusele kooli ja tööandjate vahel, on koolil hea ülevaade regiooni koolitusvajadusest. Lisaks saadakse infot õppekavade arendamise vajaduse kohta erialavaldkonna seminaridelt ja konverentsidelt, aga eelkõige OSKA raportist.

Traditsiooniliselt toimuvad koolis kahel korral õppeaastas, jaanuaris ja augustis, juhtkonna kahepäevased arenguseminarid, mille käigus analüüsitakse erinevaid kanaleid pidi kogutud koolitusvajaduse infot, senist koolituskohtade täitmist ning planeeritakse uusi õppekavasid ja kavandatakse suuremaid muudatusi juba töös olevatesse õppekavadesse. Kooli arenguseminaridel vastuvõetud otsused kajastuvad tegevustena kooli ja osakondade tegevuskavades. Väiksemaid täiendusi tehakse rakendatavatel õppekavadel iga õppeaasta kevadperioodil samaaegselt uue õppeaasta planeerimisega.

Õppekavade koostamisel ja uuendamisel on vastutus osakonnajuhatajal ja vastava eriala kutseõpetajatel. Uued õppekavad luuakse meeskonnatööna osakonnajuhataja eestvedamisel. Kõik olulised ettepanekud ja tähelepanekud arutatakse läbi eriala kutseõpetajatega, et leida muudatuste tegemiseks parim lahendus. Kooli esindajad osalevad alati koos teiste koolidega õppekava projektide koostamisel, sest see annab kindlustunde, et õpetamise alus on sama ja asjadest saadakse üle Eesti aru ühtemoodi. Kui rakenduskavade koostamisel on võrgustikuga töö tehtud ning õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid on lähtuvalt kutsestandardist sõnastatud, siis järgneb töö koolis. Uue õppeaasta õppeplaanide koostamiseks lepivad kõik kutseõpetajad osakonnajuhataja eestvedamisel kokku õpetatavate teemade mahud, ajalise järjestuse ja teemat õpetava õpetaja. Koostöös vaadatakse läbi õppesisu ning õppe- ja hindamisülesanded.

Kohustuslike kompetentside kõrval arvestatakse õppekavu arendades ka valikõpingute võimaluste ja vajadustega. Just valikõpingute puhul annavad olulise sisendi õppekava arendusse õpilased ise, näiteks saavad bürootöö õppekaval õppijad valikmoodulis õppida fotograafiat, mis neid väga huvitab. Õpilaste arenguvestlused, praktika kaitsmised, praktikasoorituse kolmepoolne hindamine, aga ka kutseõppe erialade täiskasvanud õppijate ümarlaudade tagasisidest lähtuvalt on arendatud juba töös olevaid õppekavu ja muudetud valikmoodulite sisu. Valikmoodulid koostavad ainevaldkonna kutseõpetajad ise, eesmärgiga toetada valitud eriala kohustuslikke kompetentse. Selline lähenemine annab õpilastele laialdasemad oskused ning tööturule siirdudes on neil rohkem eeliseid ja võimalusi, paranenud on nende sotsiaal-emotsionaalsed kompetentsid. Lähituleviku parendusena nähakse ette valikmoodulite pakkumist ka e-õppena, et anda õpilastele rohkem valikuvõimalusi kui kontaktõpe seda võimaldab. Õpilastele, kes plaanivad õpinguid jätkata kõrgkoolis, on koolil plaanis luua riigieksamiteks valmistumise valikmoodul.

Kool on hinnanud uute õppekavade loomisel aga ka olemasolevate õppekavade parendamisel ja arendamisel suurimaks väljakutseks õpetajate omavahelise koostöö arendamist ja paremat ajakasutust. Rakenduskavade uuendamine ja moodulite sisuline läbivaatamine ning korrigeerimine nõuab palju aega, aga ka kaasaegse õpikäsitluse tõlgendamise oskust. Õppekavade kvaliteetseks arendamiseks ning parendamiseks on vaja erialaselt ning pedagoogiliselt asjatundlikke õpetajate meeskonnatööd. Paraku on kutseõpetajad väga hõivatud nii õppetöö kui ka erialase tööga ning seetõttu jääb nende kokkupuude õppekavade arendamise ning selle meetodikaga minimaalseks.

Sekretäri- ja kontoritöö ÕKR bürootöö eriala on ellu kutsutud, et pakkuda tüdrukutele laialdasemaid õppimisvõimalusi kutsekoolis. Nii avati bürootöö eriala kutsekeskharidus õppena koolis 2015. aastal. Nii kooli eneseanalüüsi aruandest kui vestlustest kooli esindajatega tuli välja, et eriala ei ole väga populaarne ja potentsiaalsete õppijate valikul konkureerib kool eelkõige gümnaasiumidega. Probleemi teadvustades ja vastavalt vastuvõtukomisjoni tagasisidele, mis nägi ette vajaduse avada bürootöötaja õpe täiskasvanutele, koostati 2018/2019. õppeaastal aastase õpiajaga bürootöötaja esmaõppe õppekava täiskasvanud õppijale, mis rakendus 2019/20. õppeaasta II poolest. Samuti uuendati kutsestandardi bürootöötaja, tase 4 muutustest lähtuvalt bürootöö õppekava. Bürootöö erialal on määratud õppekava eestvedav kutseõpetaja. Viimane on osalenud nii kutsestandardi kui riikliku õppekava aruteludel ning on kaasatud ka sekretäri eriala uue õppekava väljatöötamise meeskonda. Bürootöö eriala valikmoodulite väljatöötamisel on eeskätt silmas peetud õpilaste konkurentsivõimelisuse suurendamist tööturul. Selleks on suurendatud arvutiõpetuse ja fotograafia õppe mahtu valikainena, tagades õpilastele laialdasemad oskused ettevõtte kodulehe ja e-poe haldamisel. Parandamiseks õpilaste suhtlemisuskust on loodud õppemoodul Suhtekorraldus ja kommunikatsioon, et õpetada suhtlema nii kirjalikult kui ka verbaalselt.

Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKRis uuendati 2017/18. õppeaastal raamatupidamise eriala õppekava tulenevalt raamatupidaja, tase 5 uuest kutsestandardist ja valikõpingute mooduli muutmise vajadusest. OSKA raporti järeldustest tulenevalt ei suurendanud kool raamatupidamise eriala õppijate arvu, kuigi igal aastal on sellele erialale vastuvõtukonkurss. Raamatupidamise eriala valikmoodulite arendamisel on arvestatud vajadusega täiendada õpilase raamatupidamise tööks vajaminevaid oskusi ja suurendada tööturuvõimalusi. Selleks on loodud valikmoodulid Erisused raamatupidamise arvestuses, mis kajastab põhjalikumalt FIE, MTÜ ja avaliku sektori raamatupidamist; Projektijuhtimine, kus kesksel kohal raamatupidamisarvestus ja Personalitöö, mis toetab tööõiguse ja palgaarvestuse kohustuslike kompetentside omandamist. Uuendusena on rakendatud erialase keele õpe valikmooduli Äri inglise keel raames.

Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKRis koostati 2017/18. õppeaastal IT tugiisiku, tase 3 õppekava täiskasvanud õppijale, kuhu oodatakse õppima erinevatelt erialade spetsialiste, kes soovivad saada lisandväärtust, et pakkuda IT kasutajatuge oma ettevõttes. 2019/20. õppeaastal koostati tulenevalt kutsestandardi muutusest uued õppe- ja rakenduskavad IT- süsteemide noorempetsialisti ja IT- tehniku erialal. IT erialadel on määratud õppekava eest vedav kutseõpetaja, kes osales uue riikliku õppekava väljatöötamise töörühma töös. Samas on õppekavade arendamine IT erialadel väljaspool keskusi keeruline, sest eriala tundvaid spetsialiste napib ja nende poolt soovitud tasud on koolile ülejõu käivad. OSKA raporti järeldustest tulenevalt suurendati IT erialal praktika mahtu ja loobuti I kursuse õpilaste praktikale saatmisest. Praktika jagati kolme ossa: praktika koolis, iseseisev praktika ja ettevõttepraktika, tagamaks õpilaste paremat ettevalmistust praktiliseks tööks ettevõttes kohapeal. IT õppekavas viidi sisse muudatused valikmoodulitesse, loobudes elektroonika ja automaatika valikmoodulist ning suurendades riistvara õppe ja praktika mahtu. Uutena rakendati IT erialal valikmoodulid: Laivõrgud ja MS serverid, et õpilane vastaks paremini ettevõtte ootustele ja oleks erialakindlam ning Multimeedia laiendamaks õpilast erialaste oskuste spektrit tööle kandideerimisel. Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse (KRRK) IT süsteemide noorempetsialisti õppekavasse lisati Suhtlemistreeningu ja Vene keele valikmoodulid eesmärgiga toetada õppijate suhtlemisoskuste arendamist enne praktikale suundumist. 2020. aastast alates on kavas lisada õppekavasse Robotika ja asjade interneti valikmoodul, et viia õpilaste erialased oskused kooskõlla tehnoloogia arenguga ühiskonnas.

Materjalide töötlemise ÕKRis on peamisteks arengusuundadeks uute õppekavade koostamine ja erialade arendamine. Arendamise ja õppekvaliteedi jälgimisel on lähtutud seadusandlusest, kutsestandardite muudatustest, tööturu ja sihtrühmade vajadustest, regionaalsest ja õppijate eripärast.

Kutsekeskharidusõppes koolitatakse laiapõhjaliste teadmiste ja oskustega tislereid, kes saavad peale lõpetamist siseneda tööturul erinevatele puiduvaldkonna töökohtadele. Järjest enam on kool teinud koostööd ettevõtete ja erialaliiduga (Mööblitootjate Liit), seda nii kutsestandardi koostamisel kui ka kutseeksami läbiviimisel. Õppekavarühmas on täiskasvanute sihtrühma tasemeõppes lähtunud tööturu vajadusest, koolitades õppijaid jätkuvalt Pehme mööbli valmistaja ja Mööblirestauraatori õppekavadel ja ellu on kutsutud uue 5. taseme Puittoodete tehnoloogi jätkuõppe õppekava. Haridusliku erivajadusega (HEV) õppijate sihtrühmale on koostöös tööandjatega loodud 2. ja 3. taseme Puidutöötaja õppekavad. Varasematel õppeaastatel on koolitatud ka 3. taseme Puidupingioperaatori ja 4. taseme CNC-töötlemiskeskuse operaatori eriala töökohapõhises õppes, kuid nüüdseks on nendel õppekavadel õppetöö lõpetatud.

Astangu KRKs toimub õpe HEV-õppijate sihtrühmale 2. ja 3. taseme Puidutöötaja õppekavadel. Hetkel on materjalide töötlemise ÕKR-s rakendatud 1 teise, 1 kolmanda, 3 neljanda ja 1 viienda taseme õppekava – kokku 6 õppekava: Puidutöötaja (PTÖ), tase 2 ja 3, Tisler (T), tase 4, Mööblirestauraator (MR), tase 4, Pehme mööbli valmistaja (PM), tase 4 ja Puittoodete tehnoloog (PTH), tase 5.

Materjalide töötlemise ÕKRis õpetavad kutseõpetajad viivad lisaks tasemeõppele läbi ka erinevaid täienduskoolituskursusi. Täienduskoolituste õppekavade koostamisel lähtutakse ettevõtete ja regiooni tööturu vajadusest, aga ka täienduskoolituste kursustel osalenud õpilaste edasisest tööga seotud koolitusvajadusest. Motiveeritud õpetajate erialane fanatism peegeldub ka pakutava õppe kvaliteedis.

3.1.2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Haapsalu KHK arengukava 2016-2020 kohaselt on õppe- ja kasvatustegevuse valdkonna strateegiliseks eesmärgiks muutunud ja uuenenud õpikäsitlusest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus. Alaeesmärgiks õppijakeskse õppe- ja kasvatustsotsessi rakendamine õppija arengu tagamiseks ja õpiväljundite saavutamiseks.

Moodulite rakenduskavadesse muudatuste sisseviimine on pidev protsess. Moodulite parendamise vajadus tuleb esile lõpukursuste õpilaste tagasisidest ja kutseõpetajatelt õppetöö käigus; aktiivselt annavad tagasisidet täiendusõppes osalejad.

Rakenduskavade teemad ja õppeülesanded on pidevas muutumises ja neid muudavad õpetajad vastavalt sellele, kui mõni senine õppemeetod või õppeülesanne ei toimi või on tekkinud vajadus uusi kaasaegsemaid oskusi õpetada.

Õpetajad on õppetööd läbi viies paindlikud ja uuendusmeelsed ning vahel on reaalses õppetöös õppijast lähtuvalt muudetud õpi- või hindamisülesanded rakenduskavas jäänud ajapuudusel fikseerimata.

Õpilaste õppetöö katkestamise vähendamiseks ja õpiväljundite saavutamiseks kohandavad õpetajad õpilastele sobivaid õpetamise ja õppimismeetodeid ja -ülesandeid. Hädavajalik on see Astangu KRK õpilastele, kus toimub materjalide töötlemise ÕKRis õppetöö puidutöötleja tase 2 ja tase 3 erialal ning andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKRis IT süsteemide nooremspetsialisti, tase 4 (KKH) erialal, kuna tegemist HEV õppijatega. Näiteks kirjutamisraskuste puhul on rakendatud suulist keeleõpet; vene emakeelega õpilasele kohaldatakse eesti keele lisaõpet. Koostöös õppenõustajaga (Astangul nõustamiskeskus NÕUKE) koostatakse õpilastele vajadusel individuaalseid õppetöögraafikuid (IÕG), võimaldatakse e-õpet ja pikendatakse õppeaega.

Õpiväljundite hindamisel kasutatakse erinevaid hindamise meetodeid vaheldumisi (kujundav hindamine, refleksioon, kirjalik, suuline jpt).

Õpilaste tagasisidest on selgunud, et ka hindamise ja tagasiside andmise osas ootavad õpilased õpetajatelt sageli suuremat põhjalikkust. Sellega seoses planeeritakse senisest enamat hindamisjuhiste rakendamist õppeinfosüsteemis ning individuaalse tagasiside andmist hindamisülesannetele.

Kõikides hinnatavates ÕKRides on täiskasvanud õppijatele on õpe korraldatud õppetsüklikena, mis võimaldab õppest osa võtta ka tööl käivatel õppijatel.

Astangu KRK õppijad vajavad kõik väga personaalset lähenemist ja jälgimist, sest on kõik HEV õpilased. Rõhk on harjutusülesannete raskusastmetel, need on koostatud kergemast raskemani, arvestades piisavat kordamisprintsipi, tagamaks õpiväljundite saavutamise.

Erivajadusega õppija puhul on oluline reaalne praktiline kogemus. Praktiline õppetöö toimub harjutamisena õppetöökodades ja praktikaettevõtetes (eelduseks on teoreetilised teadmised, mis omandatakse eelnevalt arutledes ja kinnistades praktilise töö käigus). Reeglina valmistatakse toorikuid, detaile, kooste ja tooteid, virnastatakse ja sorteeritakse materjale jne.

Elukestva õppe võtmepädevuste arendamise motoks on „*learning by doing*“. Kõige parem võtmepädevuste lõimimise näide on praktikamoodul, kus õpilane saab kõiki elutähtsaid

võtmepädevusi (õppimisoskus, sotsiaalsed oskused, digipädevus, algatusvõime ja ettevõtlikkus ning võõrkeelte oskus) arendada iseseisvalt toime tulles ja erinevate ülesannetega kohanedes.

Tööandjate hinnangul on õpilastel puudu sotsiaalsetest oskustest (vastutus-ja distsipliinitunne); kardetakse otsesuhtlust kas telefoni teel või silmast silma. Õppetöös annavad õpetajad ülesandeid, mis vajavad probleemide lahendamist ning meeskonnatööd ja tagavad tööülesannete tähtaegse esitamise. Praktikakoha leidmisel suunavad koolipoolsed praktikajuhendajad õpilast ise tegutsema ja suhtlema praktikakohaga nii kirjalikult kui suuliselt. Praktikaprojekti raames on käivitatud õpilaste eneseanalüüsi ja hindamise oskust arendavad kolmepoolsed hindamised. Õppijate tagasiside ja praktikaesitlused kinnitavad, et enesekindlus ja analüüsivõime on selle tegevuse läbi kasvanud.

Õppekavade lahutamatu osa on digipädevuste arendamine. Kõigil erialadel kasutatakse infootsingut; rõhuasetused sõltuvad erialast. Õppematerjalid on valdavalt digikeskkonnades ja erinevaid tööülesandeid lahendatakse enamuses ainult digivahendeid kasutades. Näiteks kõik tööturule sisenemiseks vajaminevad dokumendid vormistatakse elektroonselt.

Algatusvõime ja ettevõtlikkuspädevuste arendamiseks korraldatakse ülekoollisi ettevõtluspäevi. Õpilased on loonud õpilasfirmasid ja oma tooteid erinevatel laatadel müümas käinud.

Erinevate võtmepädevuste nagu kultuuriteadlikkuse, meeskonnatöö ning keele- ja suhtlemisoskuse arendamisel kasutatakse lisaks õppetööle EL poolt rahastatud projektide võimalusi (Erasmus+, NordPlus, täiendav keeleõpe).

Järeldused

- **Tugevused**
- Õppekavade arendusse on kaasatud kõik (kutse)õpetajad;
- Hinnatavate ÕKRide õppekavade praktika õpiväljundite saavutamist toetab pikk praktikaeg, mis annab õpilastele võimalikult palju võimalusi kinnistada oskusi ja tövõtteid, mida koolis õpitud. Praktikajuhendajate/tööandjate ja praktikal olnud õpilaste tagasiside annab olulise sisendi õppekavaarendusse;
- Tähtsad on erinevad valikmoodulid, mis annavad kohustuslikele kompetentsidele lisandväärtust; näiteks bürootöö erialal on arvuti ja fotograafia õpe, raamatupidaja erialal saab õppida personalitööd, IT erialadel on valikmoodulis sport ja kehakultuur;
- Astangu KRK erinevatel tasemetel ja erinevatele sihtrühmadele suunatud taseme- ja täienduskoolituse õpe on saanud hea tagasiside, õppijate rahulolu on tõusvas trendis;

- Kõikide hinnatavate ÕKRide moodulite õppetöös on enam praktilist ja projektpõhist õpet, mis võimaldab õppijal teooriat ja praktikat omavahel lihtsamini seostada ning panna õpitud elemendid üheks tervikuks kokku;
- Kõikide hinnatavate ÕKRide õppekavad vastavad kaasaja tööturu vajadustele ja õppijate ootustele ning tunnustada tuleb sihipärast tegevust õppekavade arendamisel arvestades nii taseme-, täiendus- kui ka ümberõppe vajadustega;
- Juhtivate kutseõpetajate määramine õppekavade arenduse eestvedajatena on parandanud nii osakonnasisest kui ka kutseõpetajate vahelist koostööd.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni **soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- Vahel jäävad moodulite rakenduskavades fikseerimata õpi- või hindamisülesannete muudatused. Et tagada rakenduskavade kaasajastamine ning korrektne informatsioon kooli kodulehel, tasuks koolil uurida, kuidas saaks õpetajaid toetada, et nende õppetöös tehtud muudatused kajastuksid õigeaegselt ka rakenduskavades. Üheks võimaluseks oleks igale õppemoodulile vastutava õpetaja määramine.
- **Arenguvõimalused**
- Komisjon soovitab luua võimalused (ühine aeg, digivahendid ja veebilahendused) kooliväliste õpetajate kaasamiseks moodulite rakenduskavade parendamiseks ning ajakohastamiseks;
- Seoses raamatupidaja eriala tasuliseks muutmiseks võiks kool kaaluda uute lühikeste õppekavade-moodulite väljatöötamist täienduskoolitusteks töötavatele raamatupidajatele.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööil ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Analüüsitavad tasemeõppe õppekavad perioodil 2015-2019 majandusarvestuse ja maksunduse, sekretäri- ja kontoritöö ja andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ja materjalide töötlemise ÖKRides

Õppekava	Kvalifikatsioonitase	EHISE kood	Maht (EKA P)	Rakendamise aasta	Õppevormid	Link õppe- ja rakenduskavale	Õppekava juht
Sekretäri- ja bürootöö ÖKR							
Bürootöö (BT)	tase 4, esmaõpe	141119	180	2015	Statsionaarne, koolipõhine	rakenduskava	M.Möll
Bürootöötaja (BTI)-tsükliõpe	tase 4, esmaõpe	209063	60	2019	Mittestatsionaarne, koolipõhine	rakenduskava	M.Möll
Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ökr							
IT süsteemide nooremspetsialist (IT)	tase 4, esmaõpe	133617	180	2015	Statsionaarne, koolipõhine	rakenduskava	M.Möll K.Traks

IT süsteemide nooremspetsialist (ITS)-tsükliõpe	tase 4, esmaõpe	134137	120	2015	Statsionaarne koolipõhine	rakenduskava	M.Möll
IT-tugiisik (ITT)*	tase 3, esmaõpe	198977	60	2018	Mittestatsionaarne koolipõhine		M.Möll
Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR							
Raamatupidaja (RP)-tsükliõpe	tase 5, esmaõpe	134766	120	2005	Statsionaarne koolipõhine	rakenduskava	M.Möll

*Õppekaval õpetamine on lõpetatud seoses kutsestandardi muutusega

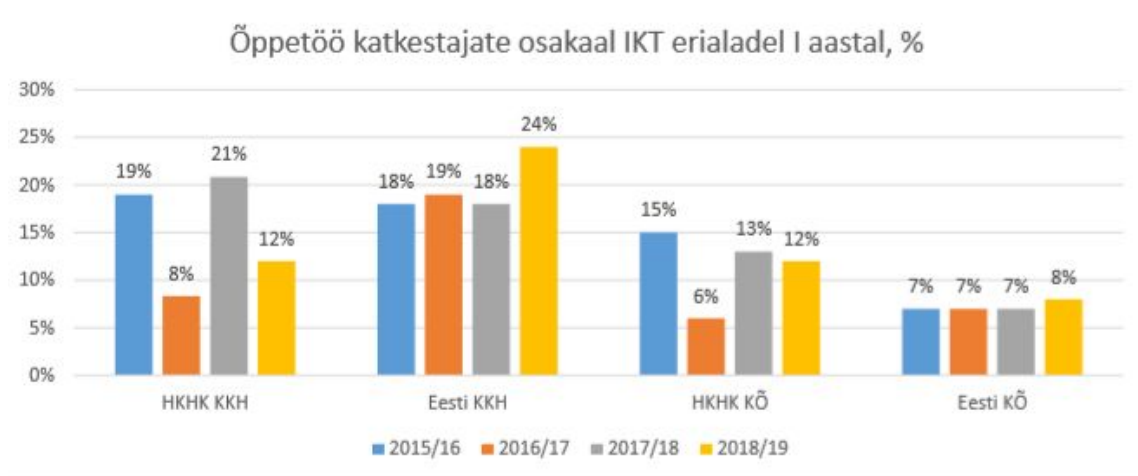
Materjalide töötlemise ÕKRis hetkel rakendatud õppekavad				
Õppekava	Kvalifikatsioonitase	Maht EKAPides	Õppevormid	Õppekavajuht
Mööbli-restauraator	442 – 4. taseme kutseõppe esmaõpe	120	statsionaarne koolipõhine	Margus Krips
Pehme mööbli valmistaja	442 - 4. taseme kutseõppe esmaõpe	60	statsionaarne koolipõhine	Margus Krips
Puidutöötleja	2. taseme kutseõppe esmaõpe	60	statsionaarne koolipõhine	Tarmo Kallmann

Puidutöötleja	3. taseme kutseõppe esmaõpe	60	statsionaarne koolipõhine	Margus Krips
Puittoodete tehnoloog	5. taseme kutseõppe jätkuõpe	60	mittestatsionaarne koolipõhine	Margus Krips
Tisler	4. taseme kutsekeskharidusõppe esmaõpe	180	statsionaarne koolipõhine	Margus Krips

Ülevaade õppekavadel õppijatest

Õppekava	Alustamise aasta	Vastuvõetud õpilaste arv	Lõpetanute arv	Lõpetamise aasta	Keskmine lõpetajate % alustanutest	Õpilaste arv seisuga 01.05.20
IT süsteemide noorempetsialist (KKH)	2015	27	12	2018	44,4%	
	2016	27	19	2019	70,4%	
	2017	27		2020		18
	2018	22		2021		13
	2019	26		2022		25
IT süsteemide noorempetsialist (KÕtsükli)	2015	28	9	2017	32%	
	2016	30	7	2018	23,3%	

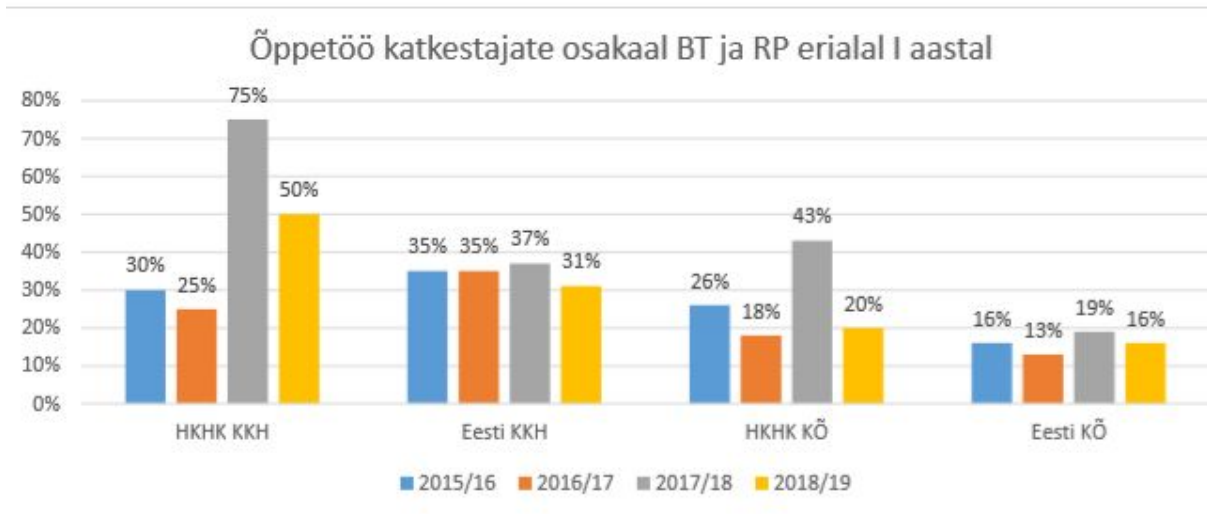
	2017	21	6	2019	28,6%	2
	2019	29		2021		23
IT tugisik (KÕ tsüklile)	2018	24	10	2019	41,7%	1
IT süsteemide noorempetsialist (Astangu)	2018	8		2022		6
IT süsteemide noorempetsialist (Astangu)	2019	10		2023		10
Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiad õppesuund					40%	82

Joonis 1 Õppetöö katkestajate osakaal IKT erialadel I õppeaastal (kooli eneseanalüüs lk 64)

Kuigi andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKRI õppekavadel on esimesel aastal katkestajate protsent võrdlemisi madal nii kutsekeskhariduse kui ka kutseõppe kavadel, on lõpetajaid võrreldes alustanutega siiski vähe. Kooli hinnangul satub nendele kavadele õppima keskmisest rohkem HEV õppijaid ning õpilastel puudub tihti selge ettekujutus erialast. Sellised ebakõlad ilmnevad tihti alles õppimise käigus ning põhjustavad seetõttu ka kõrget väljalangemist. Väljalangemise vähendamiseks on plaanis vastuvõtuprotsessis rohkem keskenduda õpilaskandidaadi eriala teadmistele.

Õppekava	Sisseastumise aasta	Vastuvõetud õpilaste arv	Lõpetanute arv	Lõpetamise aasta	Lõpetajate % alustanutest	Õpilaste arv seisuga 01.05.20
Bürootöö (KKH)	2015	13	10	2018	77%	
	2016	16	14	2019	87,5%	
	2017	11		2020		
	2018	14		2021		
	2019	11		2022		
Bürootöötaja (KÕ)	2020	14		2021		
Sekretäri- ja kontoritöö					82%	

Joonis 2 Õppetöö katkestajate osakaal BT ja RP erialal I õppeaastal (kooli eneseanalüüs lk 65)

Kool esitas esimesel õppeaastal katkestajate osakaalu andmed kahe ÕKR (sekretäri- ja kontoritöö ning majandusarvestuse ja maksunduse) peale kokku.

Lähtudes tabelis esitatud andmetest, saab öelda, et sekretäri- ja kontoritöö ÕKRis on katkestamise määr keskmiselt 17,5%, täites kooli arengukavas märgitud eesmärgi, olles alla 18%.

Õppekava	Sisseastumise aasta	Vastuvõetud õpilaste arv	Lõpetanute arv	Lõpetamise aasta	Lõpetajate % alustanutest	Õpilaste arv seisuga 01.05.2020
Raamatupidaja (KÕ)	2014	30	19	2016	63,3%	
	2015	27	12	2017	44,4%	
	2016	29	18	2018	62%	

	2017	26	16	2019	61,5%	1
	2018	29		2020		20
	2019	28		2021		25
Majandusarvestus ja maksundus					58%	46

Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKRis on katkestamise määr kõrge, jäädes alla kooli arengukavas märgitud sihttaseme, milleks oli <18%. Kooli hinnangul võis kõrget väljalangemist põhjustada 2017/18 õppeaastal sisseviidud muudatus, mille käigus viidi põhimoodulite hindamissüsteem kutseeksami lävendi tasemele. Kuigi see muudatus võis väljalangemist suurendada, aitab see õppekaval hoida võimekamat õpilast. Haapsalu Kutsehariduskeskuses arvatakse õpilane välja juba esimesel õppeaastal, kui tal esineb õppetöös olulisi võlgnevusi või on palju koolist puudunud.

Materjalide töötlemise ÕKR						
Õppekava nimetus	Õpperühm	Alustamise aasta	Alustas	Lõpetamise aasta	Õpib seisuga 30.08.2020	Lõpetas
82606 Tisler	T-11	2011	11	2014		6
82606 Tisler	T-12	2012	12	2015		7
82606 Tisler	T-13	2013	9	2016		4
82606 Tisler	T-14	2014	11	2017		7
134908 Tisler	T-15	2015	11	2018		5
134908 Tisler	T-16	2016	8	2019		8
134908 Tisler	T-17	2017	15	2020	14	
134908 Tisler	T-18	2018	14	2021	12	
214274 Tisler	T-19	2019	11	2022	11	
131377 Tisler	TI-15	2015	5	2017		4

131377 Tisler	TI-16	2016	6	2018		4
131377 Tisler	TI-17	2017	5	2019		4
131377 Tisler	TI-18	2018	6	2020		4
115742 Mööblirestauraator (sadulsepp)	SAS-13	2013	21	2014		14
115743 Mööblirestauraator (sadulsepp)	SAS-14	2014	25	2015		20
115742 Mööblirestauraator (sadulsepp)	SAS-15	2015	27	2016		21
115743 Mööblirestauraator (sadulsepp)	SAS-16	2016	21	2017		16
214346 Puittoodete tehnoloog	PTH-19	2020	12		11	
134900 Puidupingioperaator	PPO-16	2016	8	2017		8
134900 Puidupingioperaator	PPT-14	2014	6	2016		5
191737 Pehme mööbli valmistaja	PM-17	2017	21	2018		14
191737 Pehme mööbli valmistaja	PM-18	2018	18	2019		10
191737 Pehme mööbli valmistaja	PM-19	2019	22	2020	15	
208639 Puidutöötaja	PU-19	2019	5	2020		5
106404 Mööblirestauraator	MR-12	2012	22	2014		11
106404 Mööblirestauraator	MR-13	2013	29	2015		14
110232 Mööblirestauraator	MR-14	2014	24	2016		17

110232 Mööblirestauraator	MR-15	2015	24	2017		15
191717 Mööblirestauraator	MR-16	2016	24	2018		8
191717 Mööblirestauraator	MR-17	2017	28	2019		19
191717 Mööblirestauraator	MR-18	2018	21	2020	17	
191717 Mööblirestauraator	MR-19	2019	26	2021	22	

Toetudes ülaloleva tabeli ning Haridussilmas leiduvatele andmetele on õpilaste väljalangevus materjalide töötlemise ÖKR erialadel tõusvas trendis. Väljalangemise ja katkestamise põhjuseid ning võimalikke lahendusi ei ole antud ÖKRis analüüsitud, kuid mida oleks tuleviku planeerimiseks siiski vajalik teha.

3.2.1. Õppijate erialavalik on toetatud

Haapsalu KHKs on koostatud ülekoolliline sise- ja väliskommunikatsioonistrateegia, mis vaadatakse üle iga aasta ning parandused viiakse sisse vastavalt läinud aasta vastuvõtu kogemustele. Enim pannakse rõhku sekretäri- ja kontoritöö ning materjalide töötlemise õppekavadele, sest nende täituvus on tagasihoidlikum. Majandusarvestuse ja maksunduse ning IT õppekavade täituvusega on kool rahul. Astangu KKKs õpetatavad HEV õppijatele suunatud IT (IT süsteemide nooremspetsialist, tase 4) ja materjalide töötlemise (puidutöötaja tase 2 ja 3) õppekavasid käiakse tutvustamas HEV põhikoolides ning õpilased jõuavad kooli ka sotsiaaltöötjate suunamisel.

Õppijate erialavaliku toetamine algab teavitustööst ning jätkub ka õpingute ajal. Majandusarvestuse ja maksunduse ning andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse erialadel on lisaks vestlusele kasutusele võetud sisseastumise test, läbi mille hinnatakse õpilaskandidaadi sobivust erialale. Kõikidesse vastuvõtukomisjonidesse on kaasatud nõustamiskeskuse tugispetsialist, et tuvastada erivajaduse olemasolu.

Erinevatele sihtrühmadele on loodud erinevad toetusmeetmed. Nooremate ja põhikoolijärgsete õppijate puhul võetakse vajadusel ühendust eelneva õppeasutusega, et välja selgitada võimalikke toetamisvajadusi. Toimub ka suhtlus lapsevanematega. Vastuvõtuvestlusel uuritakse lisaks kutsesobivusele ja õpimotivatsioonile ka õpilase erialalisi teadmisi.

Täiskasvanud õppijate puhul proovitakse sisseastumise käigus eelkõige välja selgitada kandidaadi motivatsiooni eriala omandamiseks. Neid nõustavad vajadusel osakonnajuhatajad või kutseõpetajad ning seda ka telefoni ja e-posti teel, peamiselt õppekorralduse, ettevõttepraktika ja lõpetamise tingimuste osas.

Eelmisel, 2015.aastal toimunud hindamisel, tegi hindamiskomisjon koolile ettepaneku rohkem tööd teha õpilaskandidaatidega enne sisseastumist, et vähendada katkestamisjuhtumeid. Kool on üle vaadanud sisseastumise protsessi ning viinud sisse mitmeid muudatusi.

Kui õppetöö käigus selgub, et õpilane on valinud vale eriala, leitakse talle sobiv lahendus – korraldatakse proovipäev mõne muu erialaga tutvumiseks, on võimalus lõpetada madalama kutsetunnistusega, pikendatakse õppeaega.

Vaatamata kooli pingutustele vastuvõtuprotsessis parimad kandidaadid välja valida, satub kooli õppima, eriti IT erialadele, õpilasi, kes hindavad oma võimeid üle või ei oma head ettekujutust õpitavast erialast. See väljendub ka andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKRi kõrges väljalangemismääras. Õpetajate sõnul on see tingitud sellest, et kutsekoolide ja gümnaasiumite vahel käib konkurents õpilaste saamiseks ning tihti lähevad gümnaasiumisse ka need, kes sobiks rohkem kutsekooli õppima.

Astangu KRKs (andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ja materjalide töötlemise ÕKRis), kus on valdavalt HEV õpilased, pööratakse sisseastumisel palju tähelepanu kutsesobivuse, õpimotivatsiooni ja iseseisvale toimetulekule. Näiteks on hiljuti kasutusele võetud pikem hindamine, mille käigus kaasatakse õpilaskandidaat 3-5 päevaks õppetöösse, mis võimaldab hinnata tema sobivust erialale ja ka sotsiaalseid oskuseid ning iseseisvat hakkamasaamist. Sisseastumisel tehakse iga õpilaskandidaadiga vestlus ja töökatse. IT erialade töökatse raames hinnatakse kandidaadi matemaatilisi ja erialaseid teadmisi, loogikat, kirjalikke suhtlemisoskuseid, inglise keelt ja infootsimise oskust. Kui hindamiskomisjon leiab, et õpilaskandidaat ei sobi valitud erialale, põhjendatakse otsus kirjalikult ning antakse soovitusel edasisteks plaanideks.

Üheks väljakutseks koolile on psüühikahäiretega õpilaste tuvastamine töökatsete käigus. Selleks on plaanis muuta töökatseid nii, et nende käigus oleks rohkem võimalik hinnata õppija oskust järgida juhendeid ja iseseisvalt informatsiooni otsida.

Koolis toimub laialdasem teavitustöö õppimisvõimaluste kohta infokirja näol, lahtiste uste päevade ja erinevatel messidel osalemiste kaudu ning käies erialasid tutvustamas ka koolides.

Teavitustöö käib ka erialade põhiselt, näiteks tutvustatakse bürootöö eriala erinevates meediaväljaannetes, veebis ja Facebooki grupis. Koolis korraldatakse ka HKHK Noor Tisler

kutsevõistlust, et populariseerida eriala põhikooli õpilaste seas. Materjalide töötlemise erialadel on teavitustöö juhuslikum, kuid on plaanis uuest aastast sellega süsteemsemalt tööle hakata.

3.2.2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Haapsalu KHK on seadnud eesmärgiks õpikeskkonna ajakohastamise, arvestades võimalikult palju töömaailmas olevate tingimustega. Vastav strateegia on ära märgitud HKHK 2016-2020 arengukavas, kus planeeritud tegevusteks on digitaristu ja digitaalse õppevara soetamine ja arendamine ning õppebaaside ajakohastamine.

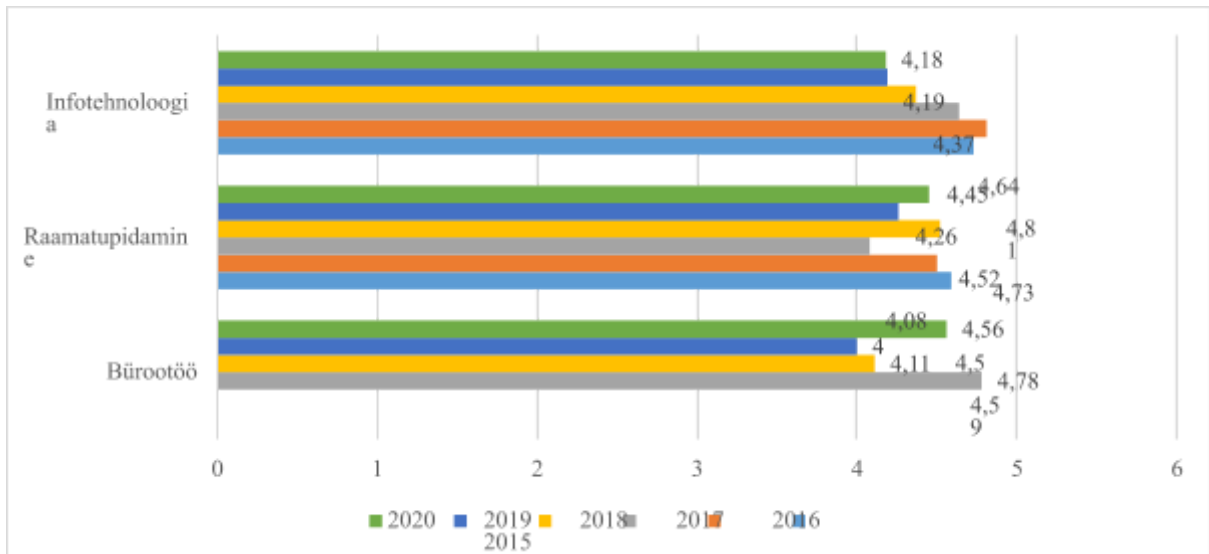
Puutöökodade (materjalide töötlemise ÕKRis) õppekohtade puuduse leevendamiseks rajati 2019. aastal uus õppeklass, mida kasutatakse nii teoreetiliseks kui ka praktiliseks õppeks. Nii eneseanalüüsist kui ka vestlusest puidutöö erialade õpetajatega siiski selgus, et puudus on abiruumide või laopinna järele, et oleks võimalik materjale korras hoida.

Tööohutus on materjalide töötlemise ÕKRi töökodades tähtsuselt esikohal – üksinda ja juhendamiseta masina taha ei lubata. Õpilased läbivad tööohutuse koolituse ning kinnitavad selle läbimise allkirja andmisega. Sekretäri- ja kontoritöö erialadel on õppekavas ka näiteks valikainena rühiõpetus. IT erialadel on kehakultuuri ja spordimoodul valikainena ning seal käsitletakse tasakaalu leidmist füüsilise ja vaimse tegevuse vahel istuva elukutse puhul.

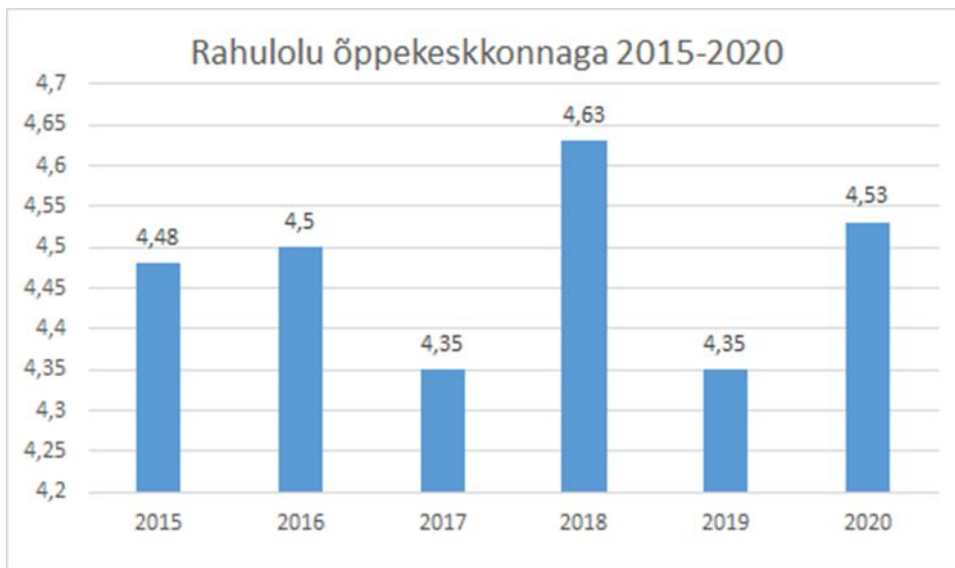
Digitaalne areng on olnud kasvava trendiga - osaliselt ka kriisisituatsiooni tõttu on koostatud enam digitaalset õppevara (nt kodulehed, õppevideod, virtuaallabor) distantsõppe võimaldamiseks. Lisaks on õpilastel võimalik ka vajadusel kasutada arvuteid raamatukogus, arvutiklassis või õpilaskodus arvutinurgas või soovi korral ka laenutada sülearvutit iseseisvate tööde tegemiseks.

Digitaalsed töövahendid ja programmid katavad õppekavade vajadused – vastavalt vajadusele kasutatakse vabavaralisi või haridusasutustele antavate litsentsidega tarkvara.

Astangu KRK on seadnud peamiseks eesmärgiks HEV õpilaste õpetamise võimaluste parandamise. Vestlusest õpilastega nähtus, et õppe- ja töökeskkond on vastav erivajadustega õpilastele, näiteks toodi välja, et majas on olemas lift ja ukсед käivad lahti elektriliselt.

Joonis 3 Haapsalu KHK õpilaste rahuolu õppekeskkonnaga 2015-2020 (kooli eneseanalüüs lk 37)

Joonis 4 Puidutöö osakonna (materjalide töötlemise ÕKR) õppijate rahuolu õppekeskkonnaga 2015-2020 (kooli eneseanalüüs lk 123)

Jooniselt on näha, et õpilaste rahulolu õppekeskkonnaga on viimase viie aasta jooksul olnud kõikum, kuid siiski kõrge. 2020.aastaks on sekretäri- ja kontoritöö ning majandusarvestuse ja maksunduse ÕKRides rahulolu tõusnud, kuid andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKRis langenud. Kooli hinnangul on IT õppekavadel õppijad muutunud ajaga eneseteadlikumaks ning nende ootused õppekeskkonnale on tõusnud. Siiski vajab see kooli hinnangul põhjalikumat analüüsi.

Puidutöö osakonna õppijate rahulolu õppekeskkonnaga on samuti olnud läbi aastate kõikum, kuid siiski kõrgel tasemel.

3.2.3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripäradest ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Õppe- ja praktika korralduse täiustamine ja parendamine on HKHK arengukava 2016-2020 üheks strateegiliseks eesmärgiks.

Õppe- ja praktilise töö korralduse aluseks on eriala õppekava, õppetöö planeerimisel jälgitakse, et õppijate koormus oleks jaotunud võimalikult võrdselt kogu õppeaasta lõikes. Õppekava mooduli kontakt-, iseseisva töö ja e-õppe tundide mahtude suhe, samuti praktilise töö ja praktika toimumise mahud määratakse õppeaasta alguses.

Õppetöö korralduse protsess on korralikult dokumenteeritud ja korraldatud. Kogu info õppetöö korralduse kohta on võimalik leida kooli siseveebis ja -kodulehelt. Kõik materjalid ja dokumendid on viidud üle digikeskkonda, mis aitab kiiresti muudatusi sisse viia ja info jõuab ruttu õpilaseni ja õpetajani.

Õppetöö planeerimise protsess algab kevadel õpilaste ja õpetajate tagasiside kogumisega. Kõik ettepanekud ja probleemid, mis on esile kerkinud eelneval õppeaastal võetakse arvesse ja arutatakse läbi. Võimalusel arvestatakse nendega järgmise õppeaasta planeerimisel. Kogu õppekorraldus arutatakse läbi iga vastava eriala õpetajaga ning tutvustatakse rühmajuhendajatele.

Enne õppegruppide avamist vaadatakse teist korda üle õpetajate ja rühmajuhendajate töökoormus ning viiakse sisse võimalikud ja vajalikud muudatused.

Vestluse käigus selgus, et rühmajuhendajate koormus on suur. Eriti COVID-19 pandeemia ajal. Õpetajate aruannete täitmine on viidud digikeskkonda, mis on leevendanud koormust.

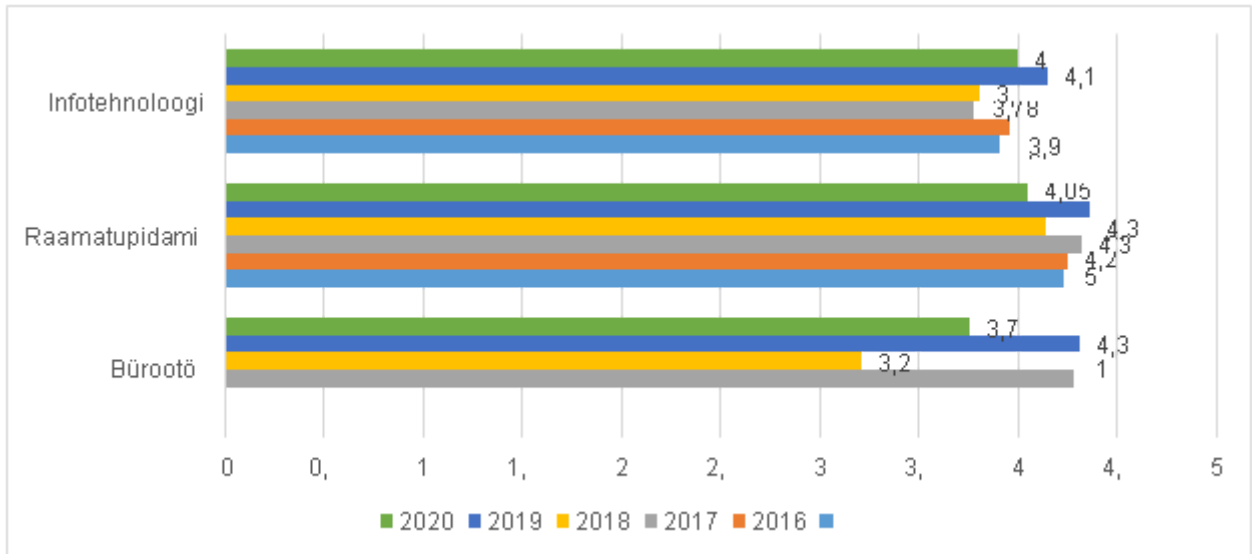
Kõikide erialade tunniplaaniid ja õppetsükliid pannakse üles nii kiiresti kui võimalik kooli kodulehele. Praktikaprotsessiga seonduvad teemad ja kõik nõuded arutatakse läbi praktika- ja välissuhte koordinaatoritega vähemalt üks kuu enne õpilaste praktikaperioodi algust.

Õppetöö korraldamisel on kool arvestanud võimalike ressursi kokkuhoiu võimalustega. Nii on bürootöö eriala väikestes õppegruppides loodud põhiõpingute moodulite omandamiseks liitühmad erinevate kursuste õpilastest. Kool on liitühmi luues tuginenud riiklikule õppekavale, mis justkui ei loo alustingimusi erinevatele põhiõpingute moodulite läbimisele ning tuginevad kahele kutsestandardile. Paraku ei ole selline lähenemine põhiõpingute moodulitele õigustatud, sest arhiivitöö moodulite omandamiseks nõutaval tasemel on vaja, et eelnevalt oleksid õpilastel teadmised ja oskused organisatsiooni dokumenditöö korraldusest. Nii ei ole õppetöö korraldamisega liitühmades rahul ei õpetajad ega õpilased. Õpetajate jaoks on õpetamine raskendatud, kui õpilaste teadmiste ja oskuste tase on väga erinev. Õpilaste jaoks on aga oluline, et erinevad omavahel seotud õpiväljundid omandatakse loogilises järgnevuses. Nii ongi arhiivitöö teemade käsitlemine juba I kursusel, st enne dokumenditöö vastavate õpiväljundite omandamist, muutnud aine liialt keeruliseks ja eale mittevastavaks ning langetanud seetõttu õpilaste rahulolu eriala õppega. Samas üldharidusainete õpetamine liitühmades (näiteks BT, IT erialadel) on kindlasti mõistlik ja võimaldab koolil ka ressursi kokku hoida.

Õpiväljundite paremaks saavutamiseks ja õppemeetodite rikastamiseks korraldatakse õppereise.

Vajadusel on õppetööd korraldatud väiksemates õpperühmades eriti esmakursuslaste puhul. Sellist õppekorraldust vajavad eelkõige andmebaaside ja võrgu halduse ning disaini õppekava IT erialale tulnud õppima HEV õpilased.

Kooli eneseanalüüsist (allpool olev joonis) selgub, et viimasel õppeaastal on tõusnud kõikide erialade õpilaste rahuolematus õppekorraldusega, sest tunniplaanid muutetakse tihti ja viimasel minutil. Põhjuseks on olnud õpetajate haigestumised, koolitused, projektitööd ning külaliste võõrustamised. Õpilased sooviksid tunniplaanid muudatuste kohta teavet vähemalt 2 nädalat varem. Kool tegeleb antud probleemiga ja püüab leida parima variandi õpilastele. Õpilastele tekitab muret ka külalisõpetajate tunniplaan. Nimelt soovivad külalisõpetajad anda ühel päeval mitu tundi järjest, kuid õpilased sooviksid oma päevas vaheldust, sest nende jaoks on raske sama teemat mitu tundi järgida.

Joonis 5 Õpilaste rahulolu õppekorraldusega, sh tunniplaani 2015-2020 (kooli eneseanalüüs lk 40)

Õppekorraldusliku info edastamine toimub erinevate kanalite kaudu: kodulehelt, siseveebist, info- ja lahtiste uste päevadel, õppegrupi Facebooki grupis jne. Kooli õppetöö korraldusse on kaasatud õppedirektor, osakonnajuhataja, VÕTA koordinaator, nõustamiskeskuse esindaja ja rühmajuhendaja. Koolisisesest ja igapäevast üldinfot saadakse fuajees olevast telerist ning kooli kodulehelt.

Õppetöös püütakse teooriat võimalikult palju lõimida praktilise töö sisse. Näiteks bürootöö eriala õpilasi kaasatakse üle-koolilistel ettevõtmistel: ürituste korraldamistel, külaliste vastuvõttudel, kooli lahtiste uste päevadel jne. Külaliste vastuvõtmiseks koostab õpilane koos õpetajaga vastuvõtmise kava. Erivajadusega õpilase puhul (Astangu KRK, andmebaaside ja võrgu halduse ning disaini ja materjalide töötlemise ÕKRis) järgitakse talle sobiliku praktilise töö ja teooriaõppe osakaalu õppetöös, õppimise tempo seatakse õppijate järgi. IT õppeainete läbiviimiseks kasutatakse mitmeid virtuaalseid keskkondi. Näiteks on õpilasel võimalik realselt hallata veebilehte, luua väikeettevõtetele IT lahendusi, praktilise töö käigus hooldatakse ja testitakse IT seadmeid. Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKRI raamatupidaja eriala praktilise õppetöö käigus kasutatakse raamatupidamise programmi Merit Aktiva koos reaalse dokumentidega, mis toetab erialaõpet.

Head õpiväljundite saavutamist õppetöös ja praktika vältel toetavad digivahendite (nutitelefonide, tahvlite, sülearvutite) kasutamine ja tundmine. Digivahendite kasutamine on oluline oskus tööturule sisenemiseks, aga võimaldab õppijal ka ligipääsu mitmekesistele õppematerjalidele.

Kooli üheks peamiseks strateegiliseks eesmärgiks aastatel 2016-2020 oli muutunud ja uuenenud õpikäsitlusest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus. Oluliseks meetmeks peetakse praktikakorralduse arendamist õppijate erialaste kompetentside saavutamiseks parimal moel.

Praktikakorraldus on kõikidel õppetasetel ja kõigis ÕKRides ühtne alates 2019. aastast ja seda reguleerib praktika korralduse juhend. Erisused praktikakorralduses esinevad kutsekeskhariduse (KKH) ja kutseõppe (KÕ) õppekavadel õppijate vahel. KKH (IT süsteemide noorempetsialist ja bürootöö) õppekavadel on praktika korraldatud kindla perioodina iga õppeaasta vältel, KÕ õppekavadel toimub praktika sooritamine avatud perioodina õppeaasta vältel.

Lähituleviku eesmärgiks on võetud praktikaettevõtetega koostöö tõhustamine ja ettevõtete tunnustamissüsteemi loomine; ettevõttepoolsete praktikajuhendajate koolitamine praktika ja töökohapõhiste õppe läbiviimiseks.

Kool toetab ja abistab õpilast praktikakoha leidmisel. Õpilase initsiatiiv praktikakoha leidmisel on vajalik, et õppija saaks kogemuse tööturule sisenemisel. Uue praktikakoha puhul veendub kutseõpetaja enne õpilase praktikale suunamist praktikakoha sobivuses, mida reguleerib eelhindamise dokument. Õppija roll ja vastutus praktikaprotsessis on täpselt määratletud. Õpilase ja juhendaja poolt koostatud praktikaprotsessiga seotud dokumentatsioon (praktikapäevik, praktikaaruanne) hoitakse digikeskkonnas Google Drive.

Praktikakoha leidmine HEV õppijale on raskendatud. Õppenõustaja ja rühmajuhendaja koostavad vajadusel kaaskirja ettevõttele õpilase võimekusest ja toetusvajadustest. Astangu KRKis on olemas ka tööhõivespetsialist, kes aitab õpilast dokumentide vormistamisega.

Praktikale ei lubata õppevõlgadega õpilasi. Õpilasele antakse võimalus suveperioodil läbida praktika kui ta ei ole seda teinud määratud ajal. Praktikasoorituse hindamine toimub kolmepoolset: õppija, ettevõtte- ja koolipoolsed praktikajuhendajad. Praktika ajal tekkivate probleemide ja küsimuste korral pöörduv ettevõtte juhendaja otse koolipoolse juhendaja poole.

IT süsteemide noorempetsialisti (Astangu õppekohas) õpilaste palvel on nende õppekaval toodud osa praktikast koolikeskkonda. Antud muudatuse siseseviimine annab õpilasele kindlustunde ettevõttepraktikale suundumisel.

Välispraktikate korraldamise kohta avaldatakse infot kooli kodulehel ja teavitatakse õppijaid rühmajuhendaja tundides. Välispraktikale kandideerimiseks esitavad õpilased elektroonilise avalduse. Õpilastel on võimalus käia välispraktikal ERASMUS+ projektide raames. Viimase kolme aasta jooksul on käidud Londonis, Taanis, Maltal KKH erialadelt 41 ja KÕ erialadelt 5 õpilast ning õpirändes 10KKH õpilast. Ka Astangu KRKs käivad HEV õppijad mõlemas ÕKRis (materjalide

töötlemine; andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse) välispraktikal; käidud on Soomes ja Saksamaal ning HEV õppijaga läheb välispraktikale kaasa ka tugiisik.

Koolis toimub siseriikliku- ja välispraktika kaitsmine/hindamine üldistel alustel. Majandusarvestuse ja maksunduse raamatupidaja eriala õpilastele on tehtud ettevõtjate palvel erand mitte korraldada avalikku kaitsmist, et hoida ärisaladust. Sealne praktika kaitsmine on individuaalne ning väiksema komisjoniga (2 eriala põhiõpetajat ja võimalusel ettevõtte esindaja).

Kool peab väga oluliseks õpilase ja ettevõttepoolse praktikajuhendaja poolt saadud informatsiooni. See võimaldab viia sisse parendusi õppetöös. Lisaks annab tagasiside kutseõpetajatele kindlustunnet edaspidiseks ning võimaldab näha õpilaste valmisolekut tööturule sisenemisel.

Andmebaaside ja võrgu halduse ning disaini ja majandusarvestuse ja maksunduse erialade õpilastel on raske leida praktikakohta. IT erialadel on oluliseks teguriks suur HEV õppijate osakaal. Ettevõtted ei ole alati valmis HEV õpilasi juhendama.

Sekretäri- ja kontoritöö erialade õpilastel on suuremad võimalused praktikakoha leidmisel, sest asutused ja ettevõtted on enamasti meelsasti nõus nimetatud eriala õpilasi praktikale võtma. Vajalikud juhustatud tegevused praktika raames ei nõua praktikajuhendajatelt suurt pingutust, sest õpilasi on võimalik praktika käigus rakendada nii büroo-, dokumendi- kui ka arhiivitöö erinevate tööde tegemisel. Samas hindasid kõik praktikaettevõtted bürootöö eriala praktika kestvust liialt pikaks. Sageli ei ole neil nii pika praktika jooksul võimalik pakkuda praktikandile kõiki juhendile vastavaid tegevusi, sest suur hulk ülesannetest, mida praktikant peaks praktika käigus täitma, on ettevõtetes sisseostetud teenused ja nende sooritamist ei ole võimalik praktikandilt nõuda.

Materjalide töötlemise erialade praktikakorraldus on toimiv ja organiseeritud tööspetsiifikast tulenevana. Praktikat pakkuvate firmadega on tihe koostöö. Erialaspetsiifikast tulenevalt ei ole valik praktikakohtade osas väga lai.

Majandusarvestuse ja maksunduse raamatupidamise eriala õpilased said 2019. aastal sooritada kutseksamit oma koolis, sooritus oli 100%. Alates 2020/2021 õppeaastast on raamatupidamise eriala õpe ja kutseksam tasuline. Muudatuse tingis OSKA raport, mis leidis, et vajadus raamatupidajate kutse järele on tööturul vähenemas seoses raamatupidamisprotsesside digitaliseerimisega.

Bürootöö erialade õpilastel on võimalus sooritada õppe lõppedes kaks kutseksamit: bürootöötaja, tase 4 kui ka arhiivikorrastaja, tase 4. Tegemist on üsna erandliku situatsiooniga kutseõppe lõppedes, seda hinnatavam on, et Haapsalu KHK bürootöö eriala lõpetajad on seda võimalust ka kasutanud, vaatamata sellele, et ühe eksami eest peavad lõpetajad ise tasuma. Kool on kutseeksamiteks

valmistumisel teinud tunnustust väärivat tööd ja lõpetajad on mõlema eriala kutseksamid edukalt sooritanud.

3.2.4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktilal lähtub õpiväljunditest

Kasutatavad õppemeetodid võimaldavad õppijatel saavutada õppekava eesmäärke. Vestlustes õpetajate ja õpilastega selgus, et kasutatakse erinevaid aktiivõppe meetodeid nagu arutelud, rühmatööd, eri ainete lõimingud, õppekäigud ja projektiõpe.

Kõikide hinnatavate ÕKRide erialade moodulites jagavad õpetajad õpiväljundi saavutamise vastutust ning lõiming erinevate moodulite vahel muudab õpilaste sõnul õppimise huvitavamaks, elulisemaks ja lihtsamaks. Nii kulub õpiväljundite saavutamiseks vähem aega, sest ühe ülesandega on võimalik saada tagasisidet mitmele õpiväljundile ning omandatud teadmised on omavahel loogilisemalt ühendatud. Õpilased väärtustavad praktilisi ja elulisi õppeülesandeid.

Karjäärimooduli raames teevad õpetajad palju koostööd. Läbi karjäärimooduli õppetegevuste - CV, motivatsiooni- ja e-kirja koostamine; töökeskkonna tundmine; suhtlemine; kutsestandardi tundmine - aitab õpetajate omavaheline koostöö õpilasi ette valmistada praktikale minemiseks. Praktiliste ja kompleksülesannete lahendamise järgselt analüüsivad õpilased sooritust nii kaasõpilaste kui ja õpetavate õpetajatega.

Sekretäri- ja kontoritöö ÕKRs analüüsivad õpilased ühistööna erinevate ametikirjade tekste, tuues välja kirjade head ja vead. Samuti korraldavad õpilased ühistööna ametikohtumisi, mida vastastikku hinnatakse. Ilukirjutamise tunnid on lõimitud keeleõppega ning nii valmivad eesti, inglise ka vene keele tundides õnnitus-, tunnustus- ja tänukaartide tekstid, mis hiljem kirjutatakse ja kujundatakse ilukirjas. Bürooteeninduse mooduli lõpus hindavad õpetajad ühistööna kompleksülesannet, mis sisaldab suhtlemis- ja teenindusalaste oskuste esitlemist nii eesti, inglise kui ka vene keeles.

Materjalide töötlemise ÕKRs rikastab ja muudab õppetööd terviklikumaks reaalsele tööelule vastavamaks praktilise õppetöö raames toimuv tootmistegevus. Materjalide töötlemise ÕKR õppejõud on tihedas koostöös teiste kutseharidusasutustega ja kaasavad õppetöösse erialaspetsialiste. ÕKR arendamisel jälgitakse samasisulist õpet andvate kutsekoolide programme. Tehakse koostööd praktikaettevõtetega, näiteks külastatakse neid õppekäikude raames ning vahetatakse andmeid. Klientide ja kooli vajadusest lähtuvalt valmistatakse ja restaureeritakse puit- ja pehmet mööblit ning meisterdatakse erinevaid puidust tooteid. Mööblit on valmistatud ka koolile, näiteks on kooli söökla seintel õpilaste valmistatud kaunistuselemendid.

Andmebaaside ja võrgu halduse ning disaini tundides toimub õpetamine nii loengute kui praktikumide vormis. Rühmatöid tehakse pigem harva, kuid tundides julgustatakse kaasõpilasi vajadusel järele aitama.

Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKRI eriala õpetajad on põiminud eriala teooria praktilise tööga, mis ühtub tööturul vajaminevate vajadustega ja oskustega: erinevates õppe moodulites õpetatakse kasutama tööks vajalikke digikeskkondi (e-maksuamet, e-äriregister, e-statistika, jne), andmete kogumist finantsanalüüsi koostamiseks ja presenteerimiseks, probleemide lahendamist, rühmatööde läbiviimisega on parandanud suhtlemis- ja esitlus oskust. Inglise keele õppe on seotud eriala sõnavara rikastamisega ja suhtlemisoskuste parandamisega. Teisel kursusel koostatakse majandusaastaruanne äri inglise keeles.

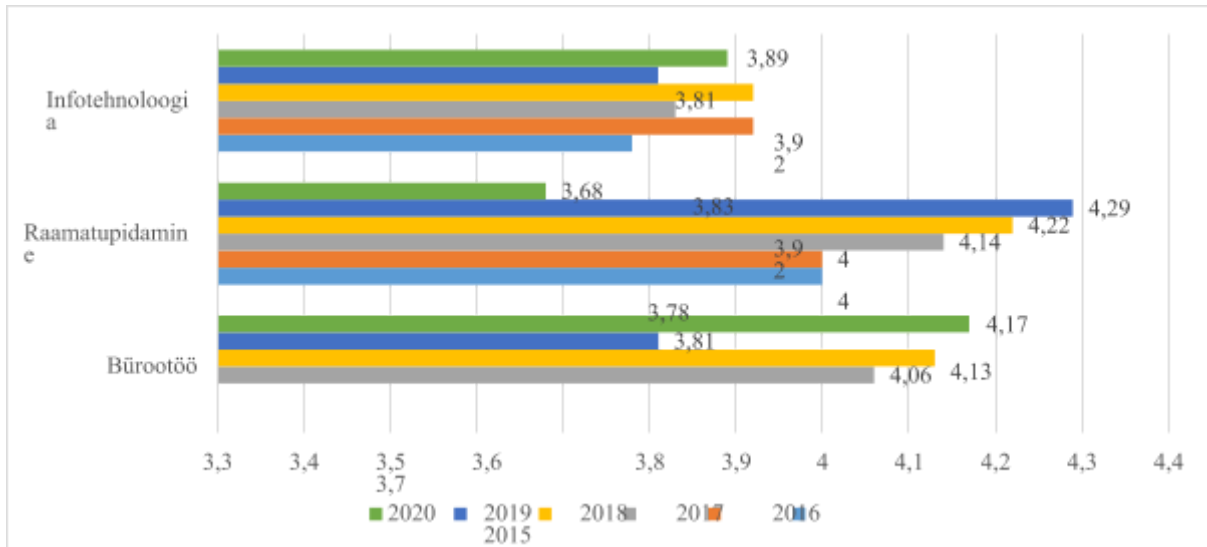
Õpilaste kaasamine koolielusse on väga laiapõhjaline. Näiteks kaasatakse sekretäri- ja bürootöö erialade õpilasi väliskülaliste vastuvõtmisesse, ametikohtumiste korraldamisse. IT erialade õpilased osalevad näiteks Robotexi korraldusmeeskonnas. Sellised üritused võimaldavad õppeprotsessi mitmekesistada, tuues õpilasi klassiruumist välja ning samas võimaldab õpilastel kogeda kooli keskkonnas reaalseid situatsioone, millega nad töömaailmas võivad kokku puutuda.

Õppija õpitulemuste hindamine ja tagasisidestamine on pidev protsess ning seda tehakse koostöös õpilasega. Aruteludesse kaasatakse kõiki õppijaid, et igaüks saaks esitada oma arvamuse. Erinevate tagasiside vormide kasutamine ja kujundav hindamine on HEV õpilase arengu seisukohalt väga oluline. Innustamine ja positiivsete aspektide väljatoomine suurendab õpimotivatsiooni.

Hindamisprotsessi on kaasatud kõik osapooled – õppija ise, rühmakaaslased ja õpetaja. Õpilaste tagasisidest on selgunud, et hindamise osas ootavad nad õpetajatelt ennekõike õigeaegset ja põhjalikumat hinnangut oma tööle. Enamik õpilasi eelistab jätkuvalt ka eristavat hindamist, mis aitab paremini hoida õpimotivatsiooni. Probleemina on esile toodud mõne õpetaja vähest, hilinenud ning ka liialt kriitikal kalduvat tagasisidet.

Õpilase soorituse hindamiseks kasutatakse hindamismudeleid, mis kirjeldavad täpselt oodatavat tulemust ja võimaldavad ka õpilasel rakendada efektiivsemalt enesehindamist. Hindamismudelite loomiseks on õpetajad kasutanud näiteks keskkonda hindamismudelid (<http://opetaja.edu.ee/hindamismudelid/>).

Kool toetab õpilaste osalemist erialastel kutsevõitlustel ja üritustel (HKHK noor tislەر, Noor Meister, WorldSkills). Riiklikeks kutsevõitlusteks valmistumise raames toimuvad pea kõigil erialadel koolisisesed kutsevõitlused: IT erialadel „Arvutiguru 2020“ ja raamatupidamise erialal „HKHK raamatupidaja 2019“, puidutöö erialadel „HKHK Noor Tislەر“.

Joonis 6 Haapsalu KHK õppijate rahulolu ettevõttepraktika ettevalmistuse ja korraldusega 2015-2020 (kooli eneseanalüüs)

Joonis 7 Haapsalu KHK materjalide töötlemise õppekavade õppijate rahulolu ettevõttepraktika ettevalmistuse ja korraldusega 2015-2020 (kooli eneseanalüüs lk 128)

Kooli hinnangul on rahulolu praktikaga väiksem erialadel, kus on keerulisem leida praktikakohta. IT erialadel on rahulolu madal, sest seal on kõrge HEV õpilaste osakaal, kellel on raske iseseisvalt endale praktikakohta leida. Sellisel juhul aitab õpilast praktikakoha leidmisel õpetaja.

Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR raamatupidaja erialal on õppijate rahulolu järsku langust praktikakorraldusega seletab 2020. aasta kevadel kehtinud eriolukord, mis raskendas praktikale minekut. Kooli hinnangul on oluliseks teguriks ka see, et õpilased soovivad praktikat sooritada oma elukoha läheduses, kuid alati ei ole see võimalik.

Sekretäri- ja kontoritöö ÕKRi õpilaste rahulolu praktikaga on võrreldes 2019. aastaga hüppeliselt kasvanud. Rahulolu on vastastikune, sest kõik vestluses osalenud praktikaettevõtete esindajad olid rahul nii õpilaste praktikasoorituse kui ka koolipoolse juhendamisega praktika ajal.

Ka materjalide töötlemise ÕKRi erialadel on õppijate rahulolu praktikakorraldusega on viimastel aastatel olnud võrdlemisi kõrge.

HEV õppijate praktikakorraldus Astangu KRKis toimib võrreldes Haapsalu KHKiga veidi teistmoodi. Õppijat toetab praktikakoha leidmisel tööhõivespetsialist, kes aitab õpilasel leida praktikakoha, mis vastab tema oskuste tasemele ning asub tema kodukoha lähedal. Astangu KRK esindaja käib igas praktikakohas ka kohapeal oludega tutvumas ning selgitab sealsele praktikajuhendajale ka õppija eripära. Ka praktikaperioodi vältel külastab kooli esindaja õpilasi praktikakohas, et veenduda, kas õppija saab hakkama ning kas praktika on eesmärgipärane.

Praktikaprotsessi parandamiseks viidi 2017-2019. aastal läbi koolis sisehindamine ning selle tulemusena on tööle võetud praktikakoordinaator, kes koordineerib kooli ja ettevõtete vahelist koostööd. Koolipoolne praktikajuhendamine tehti konkreetsete õpetajate ülesandeks, see on arvestatud ka nende tööaja ja –koormuse sisse.

3.2.5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad

Haapsalu KHKs ja Astangu KRKis on mõlemas nõustamiskeskused, kus on väga pühendunud ja professionaalsed tugitöötajad, kes on teadlikud oma õpilaste erinevate tugimeetmete vajadustest. Nõustamiskeskuste töötajad teevad tihedat koostööd õpetajatega, et tagada õpilastele mitmekülgne tugi. Õpilased kõikidest ÕKRidest tõid välja, et nende õpetajad on väga toetavad ning nende poole saab pöörduda ka probleemidega, mis ei puuduta otseselt õppetööd. Samuti tõid õpilased välja, et nende rühmajuhendaja on neile justkui teise ema eest.

Õpilastel on võimalik kasutada mitmeid erinevaid nõustamisteenuseid – sotsiaal-, psühholoogiline-, õppe- ja karjäärinõustamine, mida tutvustatakse kohe õppetöö alguses. Esimese kursuse kutsekeskhariduse õppekavadel õppijatele korraldatakse vestlusringe, et üheskoos arutada nende toimetulekut ning võimalikke tugiteenuste vajadusi. Vestlusel osalenud õpilased, kes olid mõnda nõustamisvõimalust kasutanud, olid sellega väga rahul.

Kutsekeskhariduse õppekavadel õppijate tugimeetmed on andnud tulemusi, näiteks on vähenenud vene emakeelega õppijate väljalangemine. Samas tõdeb kool, et kutseõppijate toetusmeetmed vajavad veel arendamist, eriti mis puudutab täiskasvanud õppijaid. Koolil on plaanis läbi viia täiskasvanud õppijate toetusmeetmete kaardistus, et nende toetusmeetmeid tõhustada.

Astangu KRKis on tööl ka tööhõivespetsialist, sest kooli eesmärk on kõik õppijad peale kooli lõpetamist koheselt tööle rakendada. Tööhõivespetsialist toetab õppijat erinevate töövõimaluste välja selgitamisel ning aitab tal vormistada dokumente, toetab kandideerimisel ja tööandjaga heade suhete loomisel. Tööhõivespetsialist külastab koos õpilasega ka praktikakohti.

Kooli suurepärasest tugisüsteemi ilmestab ka fakt, et raamatupidamise eriala praktikakohtade juhendajate vestlusel mainiti, et õpilane on ka praktikaperioodil kooli poolt igakülgset toetatud ning igale probleemile leitakse kiirelt lahendus.

Haapsalu KHKs on kooli hinnangul 18-21% õpilastest HEV õpilased. Seetõttu on fookus selliste erivajaduste väljaselgitamisel, mis omakorda nõuab palju ressursi. HEV olemasolu õpilastel selgitatakse välja läbi koolisestest vestlusringide ja perioodiliste koosolekute ning õppenõustamiskomisjonide toimumise. Alaealise õpilase puhul kaasatakse ka tema võrgustik väljaspool kooli. HEV õpilaste toetamine toimub koolis meeskonnatööna. Lisaks toimub suhtlus ka Haapsalu KHK ja Astangu KRK vahel ning Astangule on saadetud õppijaid, kes ei ole Haapsalu koolis hakkama saanud.

Tulevikus on koolil plaanis rakendada toetusmeetmeid ka õpetajatele seoses HEV õppijate osakaalu suurenemisega. Läbi on viidud juba mitmeid erinevaid HEV koolitusi, mida on aidanud läbi viia ka Astangu KRK spetsialistid.

Järeldused

Tugevused

- Praktikaprotsess on läbimõeldud ja kvaliteetne, õpilased on praktika ajal toetatud ning välispraktikad toetavad võtmepädevuse arendamist;
- IT eriala (andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKRis) õpetaja poolt koostatud õppematerjali kogu saab kasutust nii nimetatud koolis, teistes koolides ja vilistlaste kaudu ka töökohtades;
- Materjalide töötlemise ÕKRis on praktiline õppetöö on võimalikult elulähedane ja terviklik, võimaldades õpilasel näha puidutööd kui terviklikku protsessi, valmistades teda nii paremini ette erialaseks tööks. Lisaks leiab puidutöö õpilaste poolt loodud mööbel kasutust ka koolis.
- Astangu KRKi HEV õppekavadel õppijatele võimaldatakse välispraktikale minnes lisatuge tugiisiku näol, mis võrdsustab HEV õppijate võimalusi välispraktikal osalemiseks ja kogemuste saamiseks.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- Sekretäri- ja kontoritöö ÕKRis bürootöö erialal ei saa õpilased pika praktika raames sooritada kõiki praktikajuhises ette antud ülesandeid, sest mitmed ülesanded on praktikaettevõttes sisseostetud teenused, mistõttu ei saa õpilane neid ettevõttes sooritada. Lähtudes praktikaettevõtete tagasisidest hindamiskülastuse käigus soovib komisjon muuta õppekavades praktika ülesehitust sarnaselt IT erialadega ja jagada praktika kolme ossa: praktika koolis, iseseisev praktika ja ettevõttepraktika;
- Komisjon soovib loobuda sekretäri- ja kontoritöö ÕKRis bürootöö erialal põhiõpingute moodulite õpetamisel erinevate kursuste õpilastest loodud liitrühmadest ressursi kokkuhoiu eesmärgil. Komisjon soovib järgida rakenduskava ning õpetada arhiivitöö mooduleid alles dokumenditöö mooduli omandamise järgselt;
- Külalisõpetajad käsitlevad tihti ühte teemat kogu päeva, mis osutus õpilastele raskesti jälgitavaks ja väsitavaks. Komisjon soovib külalisõpetajate õppepäevad muuta vaheldusrikkamaks.
- Materjalide töötlemise ÕKRis on õpilaste väljalangemine kasvutrendis, kuid kool ei ole seda konkreetse õppekavarühma põhiselt analüüsinud. Tuleviku ja arendustegevuste planeerimiseks soovib komisjon siiski läbi viia analüüs, mis tooks välja põhilised probleemid konkreetsetes õppekavarühmas, mis väljalangemist põhjustada võivad. Selle põhjalt on võimalik koolil ka arendustegevusi planeerida.

Arenguvõimalused

- Materjalide töötlemise õppekavade täituvuse ja konkurentsi suurendamiseks on plaanis teavitustööga süsteemsemalt tööd teha. Üks võimalus on uurida teiste õppekavarühmade erialade näiteid, kuidas kasutada sotsiaalmeediat, et eriala turundada. Sotsiaalmeedia kasuks räägib see, et nii kooli kui ka õpilaste sõnul jõuab suur osa tulevastest õpilastest nendeni just läbi Facebooki reklaamide või kooli Facebooki kodulehe kaudu.
- Õppeprotsessi mitmekesistamiseks kaaluda valdkonnaüleseid tunde, kus erinevate erialade õpilasi ühisprojekti kaasates õpitakse töötama meeskonnas;
- Hetkel on praktikaseire materjalide töötlemise ÕKRis puidutöö erialadel pigem juhuslik. Komisjon soovib muuta praktikaseire süsteemsemaks, et tagada ühtlane praktikakorraldus praktikaettevõtetes;
- Enne lõpliku praktikakoha valimist võimaldada õpilastel lühiajaliselt tutvuda erinevate praktikakohtadega, mis tagab nii õpilaste rahulolu kui tööandjate suurema motiveerituse;
- Ettepanek Haridus- ja Teadusministeeriumile tasulise raamatupidaja tase 5 õppevormi muutmise kohta. Mikro- ja väikeettevõtted moodustavad ligi 94% Eestis registreeritud äriühingutest ja omavad seega olulist rolli riigi majanduses. Kaasajal on mikro- ja väikeettevõtete raamatupidajatele esitatavad nõuded ja oskused mitmekülgsemad kui suures ettevõttes (sekretäri-, personalijuhi-, finantsjuhi- ja IT oskused). Riigi tugi ja panus on oluline mikro- ja väikeettevõtete raamatupidajate kutse- ja täiendõppes. Haapsalu KHK on õppeasutus, kus raamatupidajate haridustase vastab mikro- ja väikeettevõtete vajadustele.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

Analüüs

3.3.1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud

Sekretäri- ja kontoritöö ÕKR

Tuginedes kooli eneseanalüüsile on bürootöö erialal kaheksa põhi kutseõpetajat, kellest kaks omab kutseõpetaja, tase 7 kutset, sh üks omab lisaks ka juhtimise lisakompetentsi ning kaks õpetajat omab kutseõpetaja, tase 6 kutset ning ühel on täiskasvanute koolitaja, tase 6 kutse. Erialal õpetavate õpetajate keskmine vanus on 40-45 aastat. Komisjoni hinnangul eriala õpetamine arvestades õpetajate erialast ettevalmistust ja vanuselist struktuuri jätkusuutlik. Bürootöö eriala õpetajad on kasutanud ka ettevõtetes stažeerimise võimalust. Paraku jäi kahel põhikohaga bürootöö eriala õpetajal stažeerimisplaani suure töökoormuse ja aja puuduse tõttu täitmata.

Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR

Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKRis raamatupidaja eriala 16 õpetajast omab 2 õpetajat Raamatupidaja assistent I, tase 4, 1 kutseõpetaja omab vanemraamatupidaja tase 6. Enamus õpetajatest ei ole läbinud eriala tase 5 või tase 6 kutseeksamit. Pikemas perspektiivis on oluline eriala õpetajatel läbida ja omada kõrgemat taset kui koolilõpetajatel, mis tõstab eriala õpetajate professionaalsust, kvalifikatsiooni ja usaldust õpetamisel. Ideaalne kombinatsioon on selline, kus eriala õpetaja omab nii praktilisi kogemusi kui ka valdab hästi teooriat. Ühel õpetajal on kokku teiste ÕKR-ga täiskoormus ja 15 õpetajat töötavad osakoormusega. Õpetajate keskmine vanus on 40-50 aastat.

Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKR Haapsalu KHK

Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKR 18 õpetajast omab 1 õpetaja Raamatupidaja assistent I, tase 4; 1 õpetaja omab Kutseõpetaja, tase 6; 1 õpetaja omab Kelner I; 1 õpetaja omab Vanemõpetaja, tase 7, juhtimise lisakompetentsidega, 2 õpetajat omab IT süsteemide noorempetsialist, tase 4. 13 õpetajat töötab vähese koormusega, vaid 2 õpetajat töötab täiskoormusega. Järjepidevuse kindlustamiseks tuleks välja töötada plaan juhuks, kui vedavate erialaõpetajate koormus peaks mingil põhjusel muutuma.

Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÕKR Astangu KRK

Astangu KRK IT 14 õpetajast 1 õpetaja omab Kutseõpetaja, tase 6 ja 1 õpetaja omab Kutseõpetaja, tase 7; 7 õpetajat töötab vähese koormusega, 4 õpetajat enama kui poole koormusega. IT valdkonna õpetajate sõnul on koormus suur, kuid see tuleneb suures osas ka HEV õppijatest, kes vajavad palju individuaalset lähenemist ning abi ka muude murede lahendamisel. Arvestades õpetajate ja õppijate arvu on komisjoni hinnangul ÕKRi õppekavad jätkusuutlikud.

Materjalide töötlemise ÕKR

Materjalitöötlemise 13 õpetajast on 2 õpetajat Kutseõpetaja tase 6, Mööbli restauraatori tase on kolmel õpetajal. 4 õpetajat omavad Tisler 3 taset, ühel õpetajal on Tisler 5 tase. Pehmemööbli valmistaja tase 4 on ühel õpetajal. Vaatamata asjaolule, et 13 õpetajast 7 töötab osakoormusega, on õpetajad ülekoormatud. Ülekoormatus tuleneb ka siin ÕKRis suuresti HEV õppijate tõttu, kes vajavad keskmisest rohkem tuge ja individuaalset lähenemist, mistõttu on keeruline reaalset töömahtu planeerida. Osakonna juhataja suunab õpetajaid ka stažeerima ning õpetajad kasutavad sellist võimalust hea meelega. Siiski on õpetajate sõnul keeruline stažeerimise jaoks keeruline aega leida suure koormuse tõttu. Üldplaanis on õpetajad motiveeritud ja ÕKR on tugev ning jätkusuutlik.

Põhinedes kodulehe andmetele on õpetajatel võimalus täiendada ja stažeerida Erasmus + programmi poolt rahastatud erinevates projektides (esitatud on suuremad projektid):

- "Head oskused annavad ameti" Erasmus+ 2019-1-EE01-KA116-051325 "Good Skills - Good Jobs") raames saavad õpirännetes käia 42 HKHK töötajat, kellest 8 stažeerivad kaks nädalat välisriikide koolides ja nende partnerettevõtetes Iirimaa, Prantsusmaal, Itaalias, Norras ja Soomes ning 34 külastavad 5-7 päevaste õpirännete raames partnerkoole Iirimaa, Inglismaal, Soomes,

Hollandis, Hispaanias, Maltal ja Ungaris. Projektis on 20 partnerkooli- ettevõtet 20-st erinevast euroopa riigist. Projekti periood: 01.06.2019 – 30.05.2022

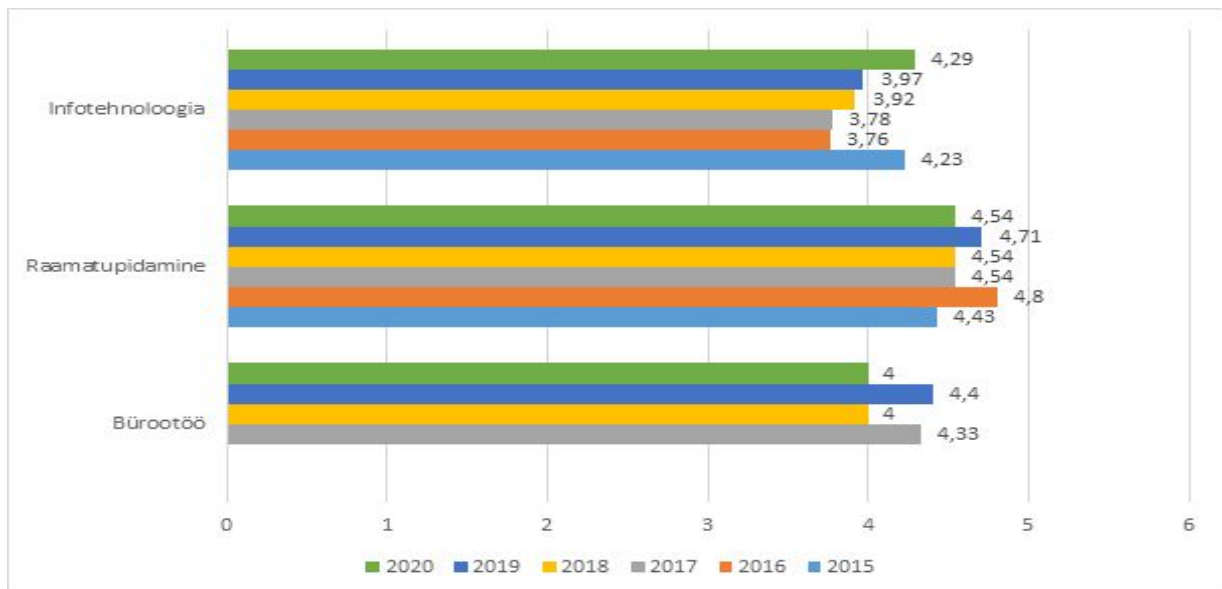
- "Head oskused annavad ameti II" (Erasmus+ 2020-1-EE01-KA116-077609 "Good Skills - Good Jobs II"), mis jätkab samade tegevustega. Selle projekti raames saab HKHK ellu viia lisaks 30 õpilaste ja töötajate õpirännet. Jätkuprojekti periood: 31.12.2020 - 30.12.2022

Alustava õpetaja toetamiseks on koostatud infoteatmik Uue töötaja ABC ja juhend Uue töötaja koolivastuvõtmine. Lisaks on esimestel kuudel õpetajale määratud mentor kutseõpetaja näol. Kõik meetmed toetavad ja kiirendavad alustava õpetaja sisseelamist kooliellu.

Õpetajate koormused ja ametikohad on vormistatud vastavalt õpetajate tunnikoormusele (töö- ja VÕS lepingu alusel). Õpetaja koormuse planeerimisel arvestatakse kooli tervikvaadet.

Õpetajatöö maht ja ametikohad on sõltuvad paljudest teguritest: õppekavade arvust, muudatustest nende sees, õppijate arvust ning eriala populaarsusest, riiklikest õppekavadest, kutsestandarditest, auditoorse ja iseseisva töö jaotusest ning lisaülesannetest-rühmajuhendamisest, koolipoolsest praktikajuhendamisest. Õpetajate lõplik koormus selgub alles sügisel, kui õpilased on vastu võetud ja millised õpperühmad avatakse. Täiendavate õpetajate kaasamine õppetöösse on keeruline, sest õpetajapalk ei suuda konkureerida erasektoriga.

Haapsalu KHK eneseanalüüsist selgub, et koolil on eesmärk muuta õppeprotsess terviklikumaks ja õpilastele arusaadavamaks, suurendades praktiliste tundide osakaalu ja õpetades teooriat integreeritult praktilise õppega.

Joonis 8 ÄTO õpilaste rahulolu õpetajate professionaalsuse ja asjatundlikkusega 2015-2020 (kooli eneseanalüüs lk 80)

Joonis 9 Materjalide töötlemise õpilaste rahulolu õpetajate professionaalsusega (kooli eneseanalüüs lk 143)

Õpilaste rahulolu uuring näitab, et ollakse väga rahul õpetajate professionaalsuse ja asjatundlikkusega. Hinnang õpetajatele on kõrge. Vestlused osalenud õpilased

IT erialadel on õpilaste rahuolu tõusnud kõige enam (3,97 punktilt 4,29 punktile). Põhjuseks võib olla uue õpetaja lisandumine meeskonda ja rühma poolitamine. Rühma poolitamine ja individuaalõpe on ennast õigustanud. Majandusarvestuse ja maksunduse raamatupidaja erialal on õppijate rahulolu olnud valdavalt kõrge. Sekretäri- ja kontoritöö õpilaste hinnang on veidi langenud, see on tingitud vähesest osalemisest uuringutes. Näiteks bürootöötaja eriala täiskasvanud õppegrupp ei osalenud rahulolu küsitluses, sest alustasid õpet alles 2020.

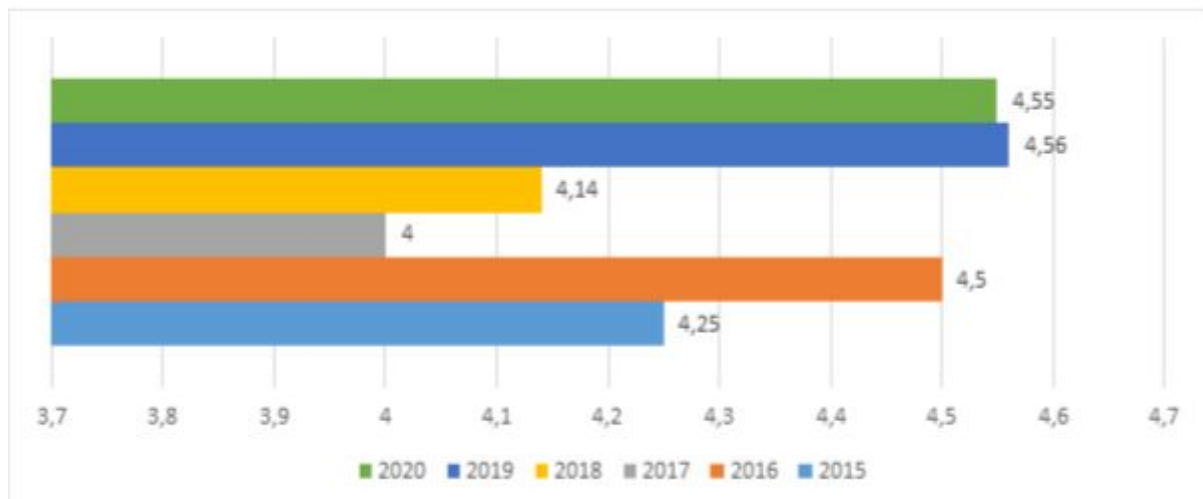
Materjalide töötlemise ÖKR õpilaste rahulolu õpetajatega on läbi aastate olnud püsivalt kõrge, käesoleval aastal on õpilaste rahulolu rekordiliselt kõrge, sellele võis kaasa aidata näiteks külalisõpetajate kaasamine õppetöösse.

Õpetajate ja koolitajate kõrget pädevust kinnitas ka Civitta poolt läbiviidud uuringu "Täiskasvanute koolituste tagasiside analüütiline ülevaade" kokkuvõtte, mille põhjal võib väita, et HKHK koolitajaid täiendõppes hinnatakse Eesti parimateks. Koolile on antud kõrgeim hinnang 4,9.

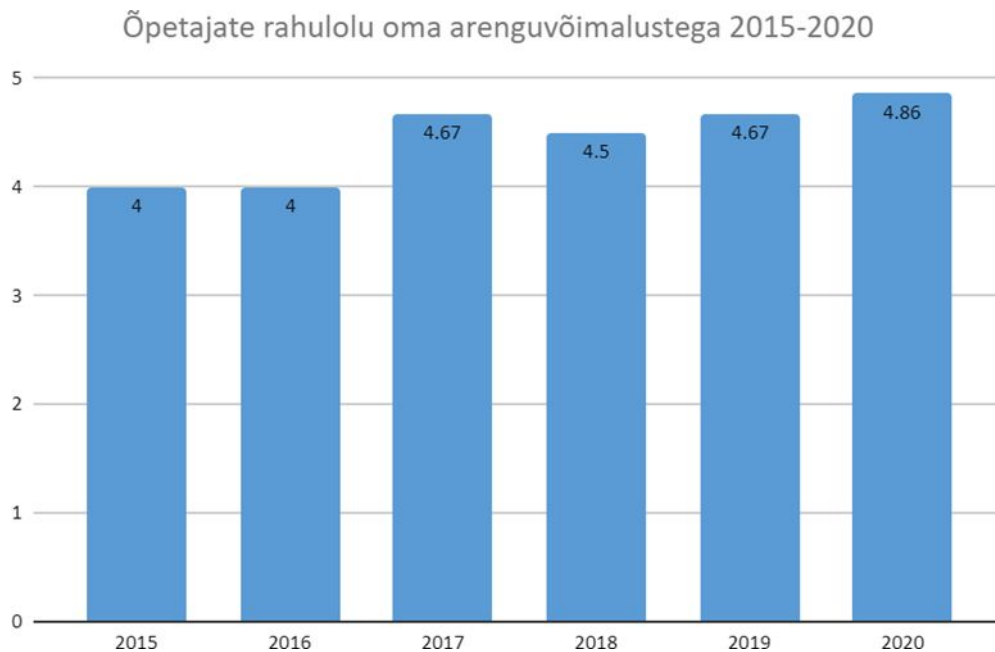
3.3.2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest, osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Õpetaja kutse-, eri- ja ametialase areng lähtub tänastest õppekavadest ja õppijate arengu vajadustest, mida kinnitasid õpetajad ka hindamisvestlustel. Koolil on olemas koolituskava. Õpetajatele pakutakse erinevaid koolitus- ja stažeerimisvõimalusi ning kool toetab õpetajate kvalifikatsioonitaseme tõstmist motivatsioonisüsteemi kaudu.

Eneseanalüüsist märgib kool, et õpetajate arengu planeerimisel ja tulemuste tagasisidestamisel lähtub kool arenguveestluste läbiviimise korrast. Arenguveestlused õpetajatega toimuvad vähemalt üks kord kahe aasta jooksul. Lähtudes arenguveestluste analüüsi tulemustest koostavad äriteenuste osakonna juhataja ja koolitusjuht järgmiseks õppeaastaks õpetajate koolitus- ja stažeerimisplaani. Koolitusplaan on aluseks õpetajate arengut toetavate tegevuste (koolitused, välislähetused, koostöö ettevõtetega, ettevõtete külastused) planeerimisel. Hinnatavate ÕKRide õpetajate rahulolu arengu- ja koolitusvõimalustega on kõrge ja seda toetab ka õpetajate enda arvamuse ja koolitussoovidega arvestamine viimastel aastatel (vt joonis).

Joonis 10 Äriteeninduse osakonna õpetajate rahulolu täienduskoolituste ja arenguvõimalustega 2015-2020

Joonis 11 PKO õpetajate rahulolu arenguvõimalustega (kooli eneseanalüüs lk 146)

Õpetajate digitaalsete oskuste ning e-õppe intensiivsemaks arendamiseks võeti 2017. aasta sügisel tööle haridustehnoloog. Tema asjatundlikkust ja väga pühendunud suhtumist kolleegide toetamisel kinnitasid hindamiskülastusel kõik õpetajad ning juhtkonna esindajad. Selle heaks tõestuseks on nii eneseanalüüsis kirjeldatud e-õppe nädalate ellu rakendamine 2018. aastal kui ka edukas distantsõppe kriisiperioodil. Haridustehnoloogi tegemistest annab hea ülevaate haridustehnoloogi veebikabinet (<https://www.hkhkdigi.com/>) kooli kodulehel. Alates 2017. aastast tegutseb koolis ka digiuuenduste juhtrühm Digistarter (<https://www.hkhkdigi.com/digistarter>), kuhu kuuluvad nii juhtkonna esindajad kui digihuvilised õpetajad erinevatest osakondadest, kes toetavad vajaduspõhiselt ka oma osakonna kutseõpetajaid.

Haridustehnoloogi vajadus Astangul tuli välja vestlustest Astangu õppekoha õpetajatega. Õpetajate sõnul on haridustehnoloogi palkamine hetkel jäänud rahaliste ressursside taha kinni.

2018/2019. õppeaastast alates toimuvad koolis e-õppe nädalad, milleks koostavad õpetajad õppeülesandeid nii eraldi kui ka omavahelises koostöös. Tänu e-õppe nädalatele toimus eriolukorra väljakuulutamisel üleminek distantsõppele ilma märkimisväärsete probleemideta. Distantsõppe ajal

toetas haridustehnoloog õpetajaid iganädalases veebipõhises digitunnis. See aitas õpetajaid nii jooksva õppetöö käigus tekkinud probleemide lahendamisel kui ka erinevate veebilahenduste paremate praktikate valikul tundide läbiviimiseks.

Eneseanalüüsi ja hindamiskülastuse põhjal saab väita, et hinnataval perioodil on kooli õpetajate koostöös toimunud oluline muutus. Käesolevast õppeaastast alates toimuvad koolis õpetajate koostööpäevad iga õppeperioodi viimasel esmaspäeval. Õpetajate koostööna muudetakse õppekavade põhiselt moodulite rakenduskavasid, osaletakse osakonna eelarve ja õppeaasta tegevuskava koostamisel ning muudes arendustegevustes. Paar korda aastas toimuvad koostöoesmaspäevade raames ülekoollised ühiskoolitused vastavalt õppeaasta üldeesmärkidele. Õpetajate koostööd ja meeskonnatunnet on tugevdanud ka eriolukorrast tingitud distantsõpe ja osakonna koosolekute pidamine veebis. Veebikoosolekute oluliseks eeliseks on kõikide kutsutud õpetajate osalemine koosolekul, mis muudab omavahelised arutelud tulemuslikumaks ja erinevate teemade käsitleks sügavamaks. Kõigele vaatamata on ühise aja leidmine suurimaks takistuseks õpetajate veelgi tulemuslikuma koostöö tegemisel.

Koostöö Haapsalu KHK ja Astangu KRK õpetajate vahel on pigem juhuslik ning erinevad osapooled väljendasid hindamisvestlustel väga erinevaid ootusi koostööle tulevikus. Üheks teguriks on fakt, et Astangu KRK materjalide töötlemise ja andmebaaside ja võrgu halduse ning disaini õppekavadel õpetavad õpetajad ei ole tegelikult EHISE järgi õpetajad. Komisjoni hinnangul teevad õpetajad mõlemas õppekohas omavahel suurepärasest koostööd, kuid koostööd õppekohtade vahel võiks veelgi rohkem suurendada ning uurida mõlema osapoole ootuseid tuleviku koostöö osas. Koostöö toimub juba HEV õppijate toetamisel, kuid seda võiks laiendada veelgi.

Äriteenuste osakonna juhataja on pidanud väga oluliseks õppekava arendust vedavate kutseõpetajate osalemist erialastes võrgustikes. Just võrgustikes osalemisega saab kool kõige paremini olla kursis eriala arengu ja nõudmistega ning rääkida kaasa muudatuste tegemisel. Lisaks aitab see luua ja hoida suhteid erinevate kutsekoolid ja kutseõpetajate vahel. Koostöös arutatakse õppeülesannete sisu, eksamite ja õppekorralduse üle.

Kool on toetanud ka hinnatavate ÕKRide õpetajate õpirännet Euroopa riikides. Alates 2014/2015. õppeaastast on hinnatavate ÕKRide õpetajad külastanud partnerkoole ja haridustehnoloogia messi Londonis, osalenud rahvusvahelistes koostööprojektides ning saatnud õpilasi välispraktikale ja saanud sel viisil võimaluse tutvuda Euroopa kutsekoolides läbiviidava õppetööga. Õpetajate koolituslähetusel on alati üheks eesmärgiks uute koostöö- ja praktikapartnerite leidmine ning juba tuttavate partneritega heade koostöösuhete kindlustamine ja säilitamine.

Kool on kutseõpetajate olulise arengu võimalusena kasutanud erialast stažeerimist ettevõtetes, mille alused on sätestatud kooli stažeerimise korras 2015. aastal. Stažeerimise võimalused nähakse ette nii koolituskavas kui ka äriteenuste osakonna õppeaasta tegevuskavas. Stažeerima suunatakse ainult põhikohaga õpetajaid ning seetõttu on äriteenuste valdkonna õpetajad stažeerinud vähesel määral, sest valdavalt on tegemist oma erialal töötavate praktikutega. Bürootöö eriala (sekretär ja kontoritöö ÕKR) arendamiseks on antud ettevõttes stažeerimise võimalus ka üldharidusainete õpetajatele ning keeleõpetajad said reaalse töökogemuse nii bürootöö eriala kui ka teeninduserialade õppeks. Viimaste stažeerimise võimalus on seda hinnatavam, et võrreldes kutseõpetajatega, kes reeglina on kooli tulnud reaalsest töömaailmast ja kursis ettevõtete igapäevatööga, omavad üldharidusainete õpetajad üksnes koolis töötamise kogemust ning ettevõtluse on neile võõras. Seejuures on see kogemus aidanud üldharidusainete õpetajatele näha ettevõtte reaalses töös kutse- ja üldainete lõimumise kohti. Stažeerimise võimalust hindavad õpetajad kõrgelt, sest just sel viisil saavad nad tutvuda uue tehnoloogiaga, omandada kaasaegseid ametialaseid oskusi ning koguda vajalikku teavet ja mõtteid õppeprotsessi arendamiseks ja tööturunõuetega vastavusse viimiseks.

Koolil on olemas õpetajate tunnustamise kord ning õpetajad olid intervjuudel teadlikud, millised on tunnustuse kategooriad ja viisid ning hindasid avalikult kätte antud tunnustust kõrgelt. Eneseanalüüsis kirjeldatud ja palgajuhendiga reguleeritud lisatasu ja tulemustasu maksmise süsteem on läbimõeldud ja motiveeriv. Rahaliselt toetatud on nii kutseõpetaja kutse omandamine kui ka ülikoolis läbitud erialased magistriõpingud. Tulemustasu vääriliseks hinnatakse nii õpilaste ettevalmistamist vabariiklikeks kutsevõistlusteks, suuremamahuliste e-õppe kursuste loomist kui ka erialases arendustöö eestvedamist.

Õppeaasta jooksul oma töö ja arenguga silma paistnud õpetajaid tunnustatakse nimetustega Aasta Kutseõpetaja, Aasta Digimeister ja Aasta Õppija. Astangu KRK tunnustab töötajaid silmapaistva teo või loodud lahenduste eest tiitliga Aasta Tegu.

Järeldused

- **Tugevused**
- Koolis õpetavad enda eriala parimad ja professionaalseid õpetajaid/koolitajaid, kelle poolt läbiviidav õppetöö järjest enam vastab õppijate ja ettevõtete ootustele;

- Koolis töötab haridustehnoloog, kes pakub tehnilist ja metoodilist tuge IT valdkonnas nii õpilastele kui ka õpetajatele (digilahenduste kasutamisel ja rakendamisel);
- Õpetajatel on rahvusvahelise koostöö kogemus erinevatest projektidest Eesti ja välisriikide kutseõppekeskustega;
- Külalisõpetajate kaasamine õppetöösse, kes jagavad oma kogemusi erinevate valdkondades ning rikastavad õppetööd, toetades seeläbi ka õpilasi töömaailmasse sisenemisel;
- Koolis on läbimõeldud ja motiveeriv õpetajate tunnustamise süsteem, mis on hinnatud ka õpetajate endi poolt.
- **Parendusvaldkonnad** ja komisjoni **soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks
- Õpetajate töökoormuse optimeerimiseks tasub koolil üle vaadata õpetajate ametikohtade tööülesanded ja seada soovituslikud piirid lisatööülesannetele, mis võimaldab tegeleda kvalifikatsiooni tõstmisega ja enesetäiendamisega;
- Üldharidusainete õpetajad ei ole piisavalt kaasatud teiste õpetajate vahelisesse koostöösse. Komisjon soovitab üldharidusainete õpetajaid senisest enam kaasata osakondade koostööpäevadele nende teadmiste ja oskuste täiendamiseks õpilaste erialaõpingute toetamise eesmärgil;
- Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKRi raamatupidaja erialal ei ole enamustel kutseõpetajat erialale vastavat kvalifikatsiooni. Komisjon soovitab koolil julgustada õpetajaid sooritama raamatupidaja tase 5 või 6 kutseeksamit, et tõsta õpetajate professionaalsust eriala õpetamisel.
- **Arenguvõimalused**
- Koostöö Haapsalu KHK ja Astangu KRKi õpetajate vahel on pigem juhuslik või piirdub HEV õppijate toetamisega. Erinevatel osapooltel on koostööle ka erinevad ootused. Oleks kasulik korraldada mõlema õppekoha vastavate ÕKRide õpetajatega üheskoos visiooni arutelu, et paremini mõista ootusi mõlemale osapooltele ning arutada ka võimalikku ressursside ja teadmiste jagamist;
- Materjalide töötlemise ning sekretäri- ja kontoritöö ÕKRis ei saa õpetajad vahel minna stažeerima nende suure töökoormuse ning sellest tuleneva ajapuuduse tõttu. Komisjon soovitab nendes ÕKRides õpetajate koormused üle vaadata ning võimalusel stažeerimiseks kõrvale pandud aeg juba pikalt ette planeerida.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused majandusarvestuse ja maksunduse, sekretäri- ja kontoritöö, andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ja materjalide töötlemise õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

- **Tugevused**
 - Hinnatavate õppekavarühmade õppekavade praktika õpiväljundite saavutamist toetab pikk praktikaaeg, mis annab õpilastele võimalikult palju võimalusi kinnistada oskusi ja töövõtteid, mida koolis õpitud. Praktikajuhendajate/tööandjate ja praktilal olnud õpilaste tagasiside annab olulise sisendi õppekavaarendusse
 - Kõikide hinnatavate õppekavarühmade moodulite õppetöös on enam praktilist ja projektipõhist õpet, mis võimaldab õppijal teooriat ja praktikat omavahel lihtsamini seostada ning panna õpitud elemendid üheks tervikuks kokku;
 - Juhtivate kutseõpetajate määramine õppekavade arenduse eestvedajatena on parandanud nii osakonnasisest kui ka kutseõpetajate vahelist koostööd;
 - Praktikaprotsess on läbimõeldud ja kvaliteetne, õpilased on praktika ajal toetatud ning välispraktikad toetavad võtmepädevuse arendamist;
 - Koolis õpetavad enda eriala parimad ja professionaalseid õpetajaid/koolitajaid, kelle poolt läbiviidav õppetöö järjest enam vastab õppijate ja ettevõtete ootustele;
 - Koolis on läbimõeldud ja motiveeriv õpetajate tunnustamise süsteem, mis on hinnatud ka õpetajate endi poolt.
- **Parendusvaldkonnad ja soovitused**

- Külalisõpetajad käsitlevad tihti ühte teemat kogu päeva, mis osutus õpilastele raskesti jälgitavaks ja väsitavaks. Komisjon soovib külalisõpetajate õppepäevad muuta vaheldusrikkamaks;
- Õpetajate töökoormuse optimeerimiseks tasub koolil üle vaadata õpetajate ametikohtade tööülesanded ja seada soovituslikud piirid lisatööülesannetele, mis võimaldab tegeleda kvalifikatsiooni tõstmisega ja enesetäiendamisega.
- **Arenguvõimalused**
- Võimaluste loomine (ühine aeg, digivahendid ja veebilahendused) kooliväliste õpetajate kaasamiseks moodulite rakenduskavade parendamiseks ning ajakohastamiseks;
- Ettepanek Haridus- ja Teadusministeeriumile tasulise RP 5 tase õppevormi muutmise kohta. Mikro- ja väikeettevõtted moodustavad ligi 94% Eestis registreeritud äriühingutest ja omavad seega olulist rolli riigi majanduses. Kaasajal on mikro- ja väikeettevõtete raamatupidajatele esitatavad nõuded ja oskused mitmekülgsemad kui suures ettevõttes (sekretäri-, personalijuhi-, finantsjuhi- ja IT oskused). Riigi tugi ja panus on oluline mikro- ja väikeettevõtete raamatupidajate kutse- ja täiendõppes. Haapsalu KHK on õppeasutus, kus raamatupidajate haridustase vastab mikro- ja väikeettevõtete vajadustele.
- Materjalide töötlemise õppekavade täituvuse ja konkurentsi suurendamiseks on plaanis teavitustööga süsteemsemalt tööd teha. Üks võimalus on uurida teiste õppekavarühmade erialade näiteid, kuidas kasutada sotsiaalmeediat, et eriala turundada. Sotsiaalmeedia kasuks räägib see, et nii kooli kui ka õpilaste sõnul jõuab suur osa tulevastest õpilastest nendeni just läbi Facebooki reklaamide või kooli Facebooki kodulehe kaudu;
- Õppeprotsessi mitmekesistamiseks kaaluda valdkonnaüleseid tunde, kus erinevate erialade õpilasi ühisprojekti kaasates õpitakse töötama meeskonnas.